

၁။ ရတနာမြတ်သုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်များကို နေ့စဉ်အကြိမ်များစွာ
ရွတ်ဆို နှလုံးသွင်း ရှိခိုး ပူဇော်တော်မူခြင်း

မဟာစည်ကျောင်းတော်အပေါ်ထပ်တွင် ဆရာတော်ကြီး သီတင်းသုံးတော်မူရာ အခန်းနှင့်တဆက်တည်း ဘုရား
ခန်း၌ ဥဒ္ဓိဿစေတီတော် မြတ်ဘုရားဆင်းတု ကိန်းဝပ်စမွယ်တော်မူလျက်ရှိပါသည်။

ဆရာတော်ကြီးသည် မြတ်ဘုရားဆင်းတုတော်ကို နေ့စဉ်အကြိမ်များစွာ ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါးရှိခိုး၊ တရားဂုဏ်
တော် ၆-ပါးရှိခိုး၊ သံဃာ့ဂုဏ်တော် ၉-ပါးရှိခိုး၊ ဉာဏ်စဉ် ၁၆-ပါးဘုရားရှိခိုး၊ ပဋိပတ္တိပူဇောကာရ ဘုရားရှိခိုးတို့
ဖြင့် ကြည်လင်ပြတ်သားစွာ ရွတ်ဆိုနှလုံးသွင်း ရှိခိုးပူဇော်တော်မူလေ့ရှိလေသည်။

ဆရာတော်ကြီး၏မွေးနေ့တော် ဒုတိယဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၃-ရက်နေ့ ကျရောက်တိုင်း တပည့်ဒကာများနှင့် အတူ
ရွှေတိဂုံစေတီမြတ်ကြီးသို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ရာဟုထောင့်ရှိ သံတန်ဆောင်းကြီးမှနေ၍ ပန်း၊ ဆီမီး၊
အမွှေးတိုင်များဖြင့် လေးမြတ် ကော်ရော် ပူဇော်တော်မူမြဲဖြစ်လေရာ လွန်တော်မမူမီ ၇-ရက်အလို သက်တော် ၇၈-
နှစ် ပြည့် မွေးနေ့တိုင်အောင်ပင် ဖြစ်သည်။

ဝတ်ပြုပူဇော်တော်မူပြီးနောက် စေတီတော်မြတ်ကြီးကို လကျားရစ်လှည့်လည်၍ ပူဇော်တော်မူလေသည်။ ရံခါ လက်
ဖူးပဒုံပန်းကြာငုံဖြင့် ပူဇော်တော်မူသည်။ ရံခါ လက်အုပ်မဟုတ်ဘဲ မျက်လွှာတော်အောက်ချလျက် သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ
မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုန်းတော်၊ ကံတော်၊ ဉာဏ်တော်၊ အနန္တဂုဏ်တော်နှင့် ကျေးဇူးတော် အပေါင်းတို့ကို ဆင်ခြင်
စဉ်းစား ပွားများကြည်ညိုတော်မူလေသည်။

၁၃၄၃-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လပြည့်နေ့တွင် ချီးမြှင့်သော သြဝါဒတော်၌ “သူများ အပြစ်တင်စရာ မရှိအောင် သီလကို
အထူးဂရုစိုက်ကြမှပဲ။ သမာဓိ၊ ပညာတွေကို ပြည့်စုံသင့်သလောက် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရ တယ်။ အားထုတ်
ပြီးတော့လည်း နောက်တော့ အားမထုတ်ဘဲ ဒီအတိုင်းနေရင် နေရာမကျဘူး။ ဆက်ပြီး အားထုတ်နေမှ ကောင်း
တယ်။ အားထုတ်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ပရိသတ်မရှိလည်း ကိုယ့်ဟာကို တစ်ပါးတည်း အားထုတ်ဖို့ပဲ။ ဒီကတော့
သွားစရာရှိလို့ တခြားတပါး ရောက်နေလဲပဲ ရွတ်တန်တာလေးတွေ အတိုချုပ်ပေါ့လေ ရွတ်ပြီးတော့ မေတ္တာလည်း
ပွားများ၊ ဝိပဿနာလည်းပဲ ရောက်တဲ့နေရာမှာ တတ်နိုင်သမျှ အားထုတ်ရတာပဲ။

ဟိုအနောက်နိုင်ငံတွေ ရောက်သွားတဲ့အခါမှာလည်း ပရိသတ်တွေဘာတွေ စုဝေးစရာ သိပ်မရှိလှပါဘူး။ အဲလိုအခါမှာ
လည်း ကိုယ့်ဟာကို တစ်ပါးတည်းပဲ၊ တစ်ချို့ နေရာကျတော့လည်း ဒီကပါလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ အတူတကွ
ဘုရားရှိခိုး၊ နှလုံးသွင်းကြ အားထုတ်ကြတယ်။ ကိုယ်တစ်ပါးတည်းရှိတဲ့အခါမှာလည်း ကိုယ်တစ်ပါးတည်းပဲပေါ့။
အဲဒီလို အချိန်ရသလို အားထုတ်ရတာပဲ။ အမြဲမပြတ် နှလုံးသွင်း အားထုတ်နေတာပါပဲ။ အဲဒါ အထူးအရေးကြီးပါ
တယ်။ အဲဒါတွေ ပေါ့လျော့ပြီးတော့ နေတတ်တယ်။ အခု ဒီနှစ်ပတ်လည်ပူဇော်ပွဲ လာရောက်တဲ့အခါမှာ ဒီက

အလေ့အထတွေကို လေ့လာကြရတယ်။ လေ့လာပြီးတော့ မိမိတို့နေရာ ပြန်ရောက်တဲ့အခါကာလ ဒီလိုပဲ ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစား အားထုတ်ဖို့ပါပဲ” စသည်ဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူပါသည်။

“ရဟန်းများ အမြဲနှလုံးသွင်းရမည့် ပဗ္ဗဇ္ဇိတ အဘိဏှသုတ် တရားဆယ်ပုဒ်ကို တော်တော်ဆီက တစ်ခါပြောပြီးခဲ့ပြီ။ ပဗ္ဗဇ္ဇိတောန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ- ရဟန်းဟာ အမြဲနှလုံးသွင်းရမယ်တဲ့။ အဲဒါ နှလုံးသွင်းရမည့်တရား ၁၀-ပါးထဲ မှာ ‘အတ္ထိ န ခေါ မေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော အလမရိယဉာဏ ဒဿနဝိသေသော အဓိဂတော’ တဲ့ အဲဒီအချက်လည်း ပါပါတယ်။ အဲဒါက အရေးကြီးပါတယ်။ ဆယ်ပုဒ်ထဲက နောက်ဆုံး ဆင်ခြင် နှလုံးသွင်းဖို့ ဟောကြားထားတဲ့ အချက်ပဲ။ ငါ့အား ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဆိုတဲ့ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တရားရှိသလားဆိုတာ၊ အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ- မပြတ် နှလုံးသွင်းရမယ်တဲ့။ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မဆိုတာ ‘အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသ- ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော စင်ကြယ်တဲ့ဉာဏ်အထူး’ တဲ့။ အဲဒီဉာဏ်အမြင်ကလဲ မျက်စိနဲ့မြင်သလို သေသေချာချာ သိမြင်နိုင်တဲ့ ဉာဏ်ပါပဲ။

နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့ မပြတ်အားထုတ်နေလိုရှိရင် အဲဒီဉာဏ်အမြင်အထူးနဲ့တကွ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဆိုတဲ့ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တရားကို ရနိုင်ပါတယ်။ တကယ်ရပြီဆိုလိုရှိရင် လဲ ကိုယ့်မှာ ဒီတရားတွေ ရှိ မရှိ တကယ်သိနိုင်တာပဲ။ ဒီဉာဏ် ဒီတရားတွေ မရသေးလိုရှိရင်လည်း ရအောင်၊ ရှိအောင် အားထုတ်ဖို့ လိုပါတယ်” စသည်ဖြင့်လည်း ၁၃၄၂-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလကွယ် ဥပုသ်ပြုရာ၌ သြဝါဒပေးတော်မူပါသည်။

၂။ ဝိနည်းသီလကို အသက်တမျှ လေးစားမြတ်နိုးတော်မူခြင်း

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ငယ်စဉ်ကပင် သီလကို အညစ်နွမ်းမခံခဲ့ပေ။ ရဟန်းဖြစ်ပြီးစ လေးလမှာပင် ရုက္ခမူရုတင်၊ ပိဏ္ဍပါတ်တင်၊ ဧကာသနိကံတင်၊ ပတ္တဝိဏ်တင်တို့ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံး ခဲ့လေသည်။ သက်တော်၂၈-နှစ်အရွယ် ပဋိပတ္တိခရီးအစ ဘုန်းကြီးဦးအုန်းခိုင်ကျောင်း၌လည်း သုသာန်တင်ကို လေးညတိတိ ဆောက်တည်ခဲ့ပါသည်။

သက်တော် ၇၅-နှစ်အရွယ်တော်က ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပြည်ပသာသနာပြုခရီးစဉ်တွင် သီတင်းသုံးခဲ့ရသော ဟိုတယ်များ၌ တစ်မိုးတစ်ရံတည်းအတွင်း အမျိုးသမီးများရှိနိုင်ရာ တစ်ညမျှကျိန်းခဲ့သော သဟသေယျသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် အာပါတ်မှ လွတ်စေခြင်းငှာ နိသဇ္ဇိတင်ဆောက်တည်၍ နိုင်ငံ ၆-ခုတို့၌ ညပေါင်း ၂၀-ထက် မနည်း လျောင်း အိပ်စက်ခြင်းအလျှင်းမပြုဘဲ ထိုင်လျက်သာ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့ လေ၏။

မြန်မာနိုင်ငံမှ သာသနာရေးမစ်ရှင်အဖွဲ့သည် ၁၃၁၉-ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်းတွင် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ကြွရောက်တော် မူကြ သည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ဝေဠုဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ အနီးစခန်းဆရာတော်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မဟာစည်ဆရာတော်၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရဆရာတော် အရှင်ဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ၊ မြင်းခြံ ကိုးဆောင်တိုက်

ဆရာတော် အရှင်သောဘိတ၊ ဂျပန်သာသနာပြုဆရာတော် အရှင်ခေမိန္ဒတို့ ပါဝင်သည်။ ဂျပန်ပြည်အတွင်း သာသနာပြုရာ ညလုံးပေါက် မီးရထားခရီးစဉ်၌ မဟာစည်ဆရာတော်သည်သာ ငိုက်မျဉ်းခြင်းအလျှင်းမရှိကြောင်း၊ ဝိနည်း၌ အထူးလေးစားလိုက်နာကြောင်း၊ အနီးစခန်းဆရာတော် အရှင်ပဏ္ဍိတ (၁၂၆၁-၁၃၃၄)က ထုတ်ဖော် ချီးကျူးခဲ့လေသည်။

သက်တော် ၇၇-နှစ်အရွယ်ရှိတော်မူစဉ် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးသည် အထက် မြန်မာပြည်သာသနာပြု ခရီးတွင် ၁၃၄၃-ခုနှစ် နယုန်လပြည့်နေ့ ညနေ ၃-နာရီအချိန် ဗုဒ္ဓဂူမြို့ စန်းမြဲရောင်ခြည် သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ကျောင်းရေစက်ချ အနုမောဒနာတရား ဟောတော်မူပြီးလျှင် ထိုမှတစ်ဆင့် ရေဦးမြို့ ပါဠိဝိဇ္ဇာသာသနာ့ရိပ်သာသို့ ညနေ ၅-နာရီ ခွဲအချိန် ရောက်ရှိတော်မူပါသည်။ ထိုနေ့ ည ၇-နာရီ၌ တရားဟောကြားတော်မူရာ ည ၁၀-နာရီတွင်မှ ပြီးဆုံး၏။ ထိုနေ့ည၌ ဥပုသ်ပြုရန် မေ့လျော့ခဲ့သည်ကိုသတိရလျှင် ကျိန်းစက်ရာမှထပြီး အရုဏ်မတိုင်မီ နံနက် ၃-နာရီ၌ ကိုယ်တော်တိုင် ပါတိမောက် ပြ၍ ဥပုသ်ပြုခြင်းသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဝိနယဂရုဏဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ ခြင်းပင် ဖြစ်ပါပေ သည်။

ဆရာတော်ကြီးသည် မိမိထံ အခြားသောဆရာတော်ကြီးများ ကြွလာလျှင် လှူဒါန်းရန်ရည်ရွယ်၍ တိစီဝရိတ် သင်္ကန်း ၁-စုံ၊ ၂-စုံခန့် အနီးတွင် အလွယ်ထားတော်မူသည်။ အားလုံးရသမျှ ဝေယျာဝစ္စဆောင်သူများအား အပြီးအပ်နှံ စွန့်ထားတော်မူသည်။ အကပ္ပိယအသပြာများ ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂ္ဂဟ အဖွဲ့အား အပြီးသတ် အာလယပြတ် စွန့်တော်မူသည်။ ပစ္စည်းသိုမှီးခြင်း အလျှင်းမရှိ။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာတော်ကြီးအား အနီးကပ်ကြာရှည် ဖူးမြင်ရသူတိုင်း ကြည်ညိုယိုဖိတ် သဒ္ဓါစိတ်တိုးကြလေသည်။

သာသနာ့ဒါယကာဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု အသက် ၅၀-ပြည့်အထိမ်းအမှတ်ဆွမ်းကပ်ရာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးစဉ် ဆရာတော် ကြီးအနီး လာရောက်ကြည်ညိုလေသည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် တစ်ခွန်းတစ်ပါဒမျှ မိန့်တော်မမူဘဲ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း၊ အာဟာရပဋိကူလသညာဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရမတ်ရုပ်နာမ် အစဉ်တို့ကို ရှုမှတ်၍ လည်းကောင်း၊ ဘုဉ်းပေးတော်မူသည်။ အချိန်အနည်းငယ်ကြာသော် ဦးနုက ပြန်ရန် ဝတ်ပြု၍ ထသောအခါတွင် လည်း “ဒကာကြီး ပြန်တော့မလို့လား” စသည်ဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူခြင်း မရှိခဲ့ပါပေ။

တစ်ခါက ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မင်္ဂလာဦးအောင်မြင်နှင့် သာသနာရေးကိစ္စများ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးတော် မူစဉ် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု ရောက်လာသည်။ ဆရာတော်ကြီးသည် ပြောဆိုလက်စသာသနာပြုကိစ္စကို ရပ်တန့်တော်မမူဘဲ ဆွေးနွေးမြဲဆွေးနွေးတော်မူသည်။ “ဒကာကြီး ခဏဆိုင်းအုံး စကားမပြတ်သေးဘူး” ဟူ၍လည်း မိန့်ကြားတော် မမူ ပါချေ။ တကယ့်၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာပိုင်ရှင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပါပေတည်း။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်ကို မလွန်ကျူး၊ အထူး ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ တပည့်များကိုလည်း ဝိနည်းလေးစားကြရန် အစဉ်အမြဲ ဆုံးမဩဝါဒ ပေးတော်မူ၏။

မော်လမြိုင် တောင်ပိုင်းကလေး တိုက်ကျောင်းဆရာတော်ကြီး လွန်တော်မူစဉ်က မဟာစည်ဆရာတော် လောင်းလျာ အရှင်သောဘနသည် ကျောင်းထိုင်အဖြစ် လက်ခံရမည်ဖြစ်သော်လည်း ဝိနည်းတော်အရ ၁၀-၀၁ ပြည့်ရမည်ဟူသော ကျောင်းထိုင်အင်္ဂါနှင့် မညီညွတ်သေးသောကြောင့် ကျောင်းထိုင်အဖြစ် လက်မခံဘဲ ကျောင်းစောင့်အဖြစ်သာ နေထိုင်ကာ စာဝါပို့ချပေးလျက် ၁၀-၀၁ ပြည့်မှသာ ကျောင်းထိုင်အဖြစ် သီတင်းသုံးလေသည်။

ရွှေဘိုမြို့ ဆိပ်ခွန်မဟာစည်ကျောင်းမှ ရန်ကုန်သာသနာ့ရိပ်သာသို့ သာသနာပြုရန် ပင့်ဆောင်စဉ်ကလည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သပိတ်တစ်လုံး သင်္ကန်းသုံးထည် ပရိက္ခရာသာပါသည်။ အခြားအပိုပစ္စည်း ဘာတစ်ခုမျှ မပါပေ။ သာသနာ့ရိပ်သာ၊ ရိပ်သာအတွင်းရှိ အဆောက်အဦများနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း ဘာတစ်ခုကိုမျှ မိမိပိုင်ပုဂ္ဂလိကအဖြစ် အလှူခံထားသည်ဟူ၍ မရှိ။ ရိပ်သာအတွင်း ကျောင်း၊ ဇရပ် စသည့် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မိမိနှင့်မဆိုင်ဟုသာ မှတ်ယူထားတော်မူ၏။

ပြည်ပသာသနာပြုခရီးစဉ်တွင်လည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် “ဘုန်းကြီးတို့ အနေနဲ့ အစကတည်းက ပစ္စည်းတွေအလှူခံဖို့ သွားတာမှမဟုတ်ဘဲ၊ သာသနာပြု သက်သက် သွားတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးတို့မှာ ဘာမှယူခဲ့စရာ မရှိပါဘူး။ ဘုန်းကြီးကတော့ ရသမျှပစ္စည်းကိုလည်း ဟိုမှာပဲ သူ့နေရာနဲ့သူ အသုံးချဖို့ ပြန်လှူပစ်တာပါပဲ” စသည်ဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူပါသည်။

“၁၉၇၇-၇၈ ခုနှစ်ကစပြီး ဒကာဒကာမများ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်နေတာ အားထုတ်နေတာဟာ ဘုန်းကြီးတို့ရဟန်းသံဃာများအတွက် လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်းလေးပါး မကြောင့်မကြ မတောင့်မတရဘဲ လိုတာထက်ပိုနေပါတယ်။ အခြားအထွေထွေ အထောက်အပံ့များကိုလည်း ဘုန်းကြီးပြောစရာ မရှိလောက်အောင်ပဲ လိုလေသေးမရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒကာကြီးတို့ အလှူဒကာဒကာမများဘက်က ဆောင်ရွက်နေတာ လိုအပ်တာထက် အဆမတန်ပိုလျှံနေတဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးတို့လက်ခံရတဲ့ နဝကမ္မတွေကို လိုအပ်တာရှိရင် သုံးစွဲဖို့ ခွင့်ပြုပါတယ်။ ပိုနေတဲ့ ကထိန်ရုံပုံငွေတွေကို သံဃိကပစ္စည်းတွေကို သုံးစွဲဖို့ရှိမယ်ဆိုရင်တော့ ဘုန်းကြီးကို ကြိုတင်လျှောက်ထားပါ။ ဘုန်းကြီးက သံဃာ့ အစည်းအဝေးမှာ ခွင့်ပန်ပေးပါမယ်။

မြန်မာပြည်မှာရှိတဲ့ ဒကာဒကာမတွေဘက်ကတော့ နေရာတိုင်းမှာ တာဝန် ကျေပွန်တဲ့အပြင် လိုအပ်တာထက် ပိုပြီး အပိုအလှူလှူဒါန်းနေတာကို တွေ့နေရပါတယ်။ အချို့နေရာတွေမှာ ကထိန်ခင်းတာကိုတောင် သိန်းပေါင်းများစွာ အကုန်ခံပြီး ခင်းကြတာမျိုး၊ ကျောင်းကြီးတွေ တန်ဆောင်းကြီးတွေ ဆောက်ကြတာမျိုး၊ အဆမတန် ကြီးကျယ်တဲ့ ငွေကုန်ကြေးကျအလွန်များတဲ့ အဆောက်အအုံတွေ ဆောက်ပြီးတော့ သံဃာတော် ၂-ပါး ၃-ပါးသာ သီတင်းသုံးနေတယ်။ . . အချို့ရဟန်းသံဃာ သာမဏေတွေလည်း လိုတာထက်ပိုပြီး စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေနဲ့ ဒကာဒကာမတွေက အဆမတန် ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ကြတဲ့အတွက် အခြေခံမကောင်း ကြတဲ့ အချို့ရဟန်းငယ် ရှင်ငယ်လေးတွေ ပျက်စီးရတဲ့အဖြစ် ရောက်တာလည်း ရှိပါတယ်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ လေသည်။

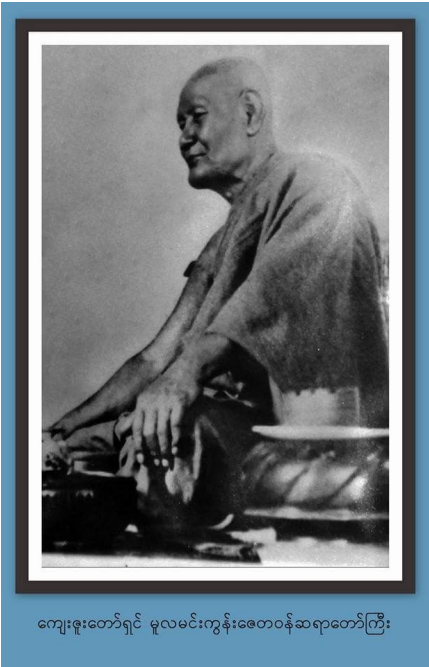
၁၃၄၃-ခုနှစ် ၃၂-ကြိမ်မြောက် ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲ၌ ဤသို့လည်း ဩဝါဒပေး တော်မူပါသည်။ “နောက်ပြီးတော့ တချို့ဌာနက မိမိတို့ဌာန၌ ကျောင်းဆောင်စသည်အတွက် ကိုယ်တိုင်အလှူခံပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ ကျောင်းစသည်ကို ပြုလုပ်ကြ ပြည့်စုံစေကြ တာလဲ ရှိတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီလိုအလှူခံ တောင်းခံတာမျိုးလည်း ပြုလုပ်ရန် ညွှန်ကြား တိုက်တွန်းပေးရန် ရဟန်းများမှာ မသင့်ပါဘူး။ အဲဒါမျိုးလည်း ကင်းအောင် အထူးသတိပြုသင့်ပါတယ်။ ဒီရန်ကုန် မြို့က မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာမှာ ကျောင်း၊ အဆောက်အဦစသည် အသစ်အသစ် တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်အောင် ဘုန်းကြီးတို့က ကိုယ်တိုင်လည်း အလှူခံခြင်း၊ တိုက်တွန်းခြင်းကို မပြုခဲ့ပါဘူး။ ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟ အဖွဲ့ဝင်ပုဂ္ဂိုလ် တို့အားလည်း အကြံပေးခြင်း၊ တိုက်တွန်းခြင်းကို မပြုခဲ့ဘူး။ နဂ္ဂဟအဖွဲ့ဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလည်း အလှူခံတိုက်တွန်း ခြင်းကို အထူးတလည် မပြုခဲ့ကြပါဘူး။ အဆောက်အဦ စသည်အတွက် လှူဒါန်းနိုင်ကြကြောင်း ဖော်ပြရုံမျှသာ ဖော်ပြခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီလိုဖော်ပြတာကိုပင် သဘောကျပြီး သူတို့အလိုလို စွမ်းနိုင်သမျှ လှူဒါန်းကြတာပါပဲ” စသည်ဖြင့် ဩဝါဒပေးတော်မူသည်။

၁၃၄၂-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလပြည့်နေ့၌ချီးမြှင့်သော ဩဝါဒတွင်လည်း အောက်ပါအတိုင်း ထည့်သွင်းမိန့်ကြားတော်မူ ပါသည်။ “လာဘ်လာဘတွေကို ဒီလောက်မျှော်လင့် နေလို့ ဘယ်တော်ပါမလဲ၊ ကိုယ့်တရားကို အားထုတ်ပေါ့။ လာဘ်လာဘဆိုတာ ဒကာ၊ ဒကာမတွေ သူတို့ဟာသူတို့ လှူသင့်သလောက် လှူတာတွေ ရှိမှာပါ။ စားဖို့ရယ် မဟုတ် ဘဲ တစ်ချို့က အဲဒါတွေကို ကျောင်းဆောက်ရတာနဲ့၊ ဘာလုပ်ရတာနဲ့၊ ဒီလို လုပ်တာ မကောင်းပါဘူး၊ တော်တော် နေရာမကျတာပဲ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘုန်းကြီးဆိုပြီး အခြားသူတွေက စီးပွားရေးအနေနဲ့ မြင်နေကြလိမ့်မယ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘုန်းကြီးဆိုတာ သန္တုဋ္ဌိ၊ သလ္လေခ ရရသမျှနဲ့ ရောင့်ရဲသင့်တယ်။ မဟာစည်ကမ္မဋ္ဌာန်းဘုန်းကြီးဆိုပြီး ဒီလိုလုပ်ရင် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကိုပါ အထင်သေးပြီး နာမည်ပျက်မယ်၊ ဆရာဆရာကိုပါ ထိခိုက်ပြီးတော့ မရိမသေဖြစ်လာနိုင် တယ်။ ဒီတော့ အကုသိုလ်ကံ ဖြစ်ရုံသာမက တရားတော်ပါ ဆုတ်ယုတ်သွားမှာပဲ။ ဒါဟာ တော်တော်ကို နေရာ မကျ တာဘဲ။ ဒကာ ဒကာမတွေ သဒ္ဓါရှိရင် သူတို့ဟာသူတို့ လှူကြမှာပေါ့။ ဘာလုပ်ဖို့ ဒီလို မတရားသဖြင့် အလှူခံရတာ လဲ၊ မတော်ပါဘူး”စသည်ဖြင့် ဩဝါဒပေးပါသည်။

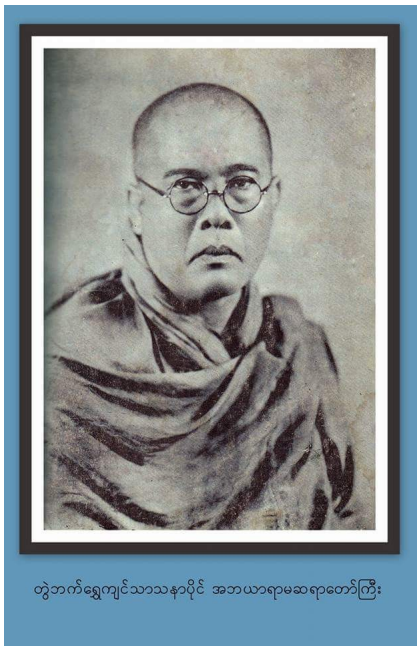
မြိတ်၊ ထားဝယ်မြို့ဘက် ရိပ်သာဖွင့်ပွဲသို့ ကြွရောက်စဉ်အခါ ဦးစီးဦးဆောင် လုပ်သူ ဒကာတို့သည် မိမိတို့အိမ်ကို အန္တရာယ်ကင်းစေရန် ရည်ရွယ်ပြီး ဆရာတော် ဘုရားကြီးနှင့် အခြားသံဃာတော်များကို အရုဏ်ဆွမ်း ပင့်ကပ်လေ သည်။ ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ခဏစောင့်ရန်ပြောပြီး ထိုင်ရာမှထ၍ မိနစ် ၃၀-ကြာခန့် စကြိုလျှောက် နေ ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် လက်ဖဝါးကြားမှ အလင်းရောင် ထွက်လာ သည်ကို မြင်ရသည့်အချိန်တွင် “ကဲ ကပ်လိုရပါပြီ၊ ဒီအချိန်လေးကိုမစောင့်ရင် ကိုယ့်မှာ အပြစ်တွေ သင့်ကုန်မယ်၊ ဒီအချိန်အနည်းငယ်လေးကို သည်းခံစောင့်လိုက်တဲ့အတွက်ကြောင့် ကိုယ့်မှာ အပြစ်အာပတ် တွေကလွတ်တယ်၊ ကိုယ့်သီလသန်ရှင်း စင်ကြယ် တယ်” ဟု အရုဏ်တက်ချိန်နှင့်စပ်ပြီး မိန့်တော်မူပါသည်။

“နောက်ပြီးတော့ အကပ်ခံတဲ့နေရာမှာ ကပ်တဲ့စားသောက်ဖွယ်၏ တည်ရာ ပန်းကန်ခွက်စားပွဲခုံ စသည်ကို လက်နဲ့ သွားတို့တာ၊ မကပ်သေးခင်က ဆွဲယူတာ ဒီလို ကိုယ်က သွားကိုင်တာမျိုး မဖြစ်စေရဘူး၊ ရှေးရှုဆောင် ကပ်ပေးခြင်း ဆိုတဲ့ အင်္ဂါနှင့် အညီ ပေးကပ်တဲ့သူက ရဟန်း၏လက်ထဲသို့ ထည့်ပေးခြင်းသာ ဖြစ်စေရတယ်။ ကပ်သူ နှင့်အကပ်ခံ သူ အကွာအဝေးကတော့ ၂-တောင့်ထွာ၊ ဟတ္ထပါသ်အတွင်းမှာ တည်ရှိစေ ရမယ်တဲ့။ အဲဒီ ၂-တောင့်ထွာ ပမာဏကို လည်း အကပ်ခံသူက ထိုင်နေရင် အကပ်ခံသူ ၏ နောက်ဖက်မှစပြီး ယူရမယ်၊ ရပ်နေရင်လည်း ဖနောင့်အစွန်းမှစပြီး ယူရမယ်၊ ကပ်သူ၏ဘက်မှတော့ လှမ်းပြီးကပ်တဲ့လက်မှတစ်ပါး အနီးဆုံးကိုယ်အင်္ဂါ၏ အတွင်းဘက် မှ ယူရမယ်တဲ့။ ၂-ယောက်၊ ၃-ယောက်ကပ်ရင် တစ်ယောက်ကတော့ အဲဒီဟတ္ထပါသ် အတွင်းရောက်ဖို့ လိုပါတယ်။ အလေးချိန် ကတော့ အလယ်အလတ်အားရှိသူ ပင့်မ နိုင်တဲ့ အရာဝတ္ထုဖြစ်ရမယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် အားအလယ်အလတ်ရှိသူ မပင့် မမနိုင် လောက်ဘူးထင်ရင် တချို့ကို ချထားစေပြီးမှ အကပ်ခံရတယ်။ အဲဒါဟာ အကပ်ခံမှုနဲ့ စပ်ပြီး သတိပြုဖို့ပါပဲ” စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနည်းသီလဆိုင်ရာများကို အကျယ် တဝင့် ဩဝါဒပေးတော်မူပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရား ကြီးက ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးဦးပွင့်ကောင်းကို “မုန့်ဟင်းခါးစတဲ့ ဟင်းတွေချက်တဲ့အခါမှာ ငါးအရှင် တွေ ပါနေတယ်လို့ ဘုန်းကြီးတို့ဆီ ဒကာဒကာမအချို့ လာလျှောက်ကြလို့ ဘုန်းကြီး စုံစမ်းကြည့်တော့လည်း ဟုတ် နေတာသိရတယ်။ ဒီကိစ္စဟာ မသင့်တော်တဲ့အတွက် ဆွမ်းစားကျောင်းကို သန့်ရှင်းအောင် ဆောင်ရွက်ပေးစေလိုပါ တယ်”

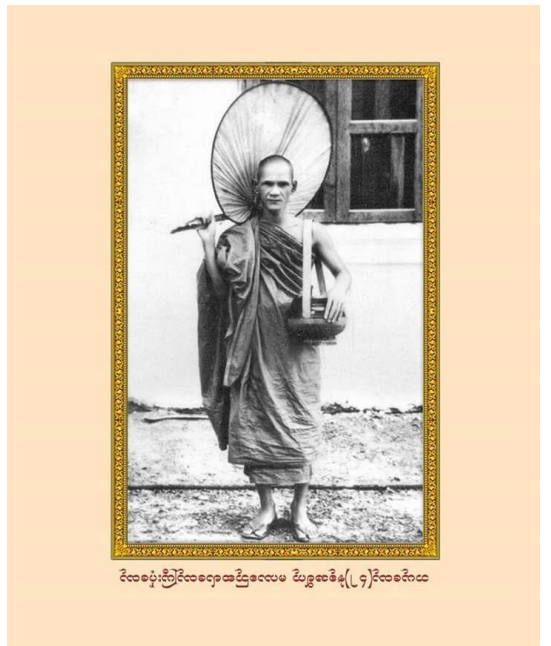
ဤကိစ္စနှင့်တစ်ဆက်တည်း နောက်တစ်ခုမိန့်သည်မှာ “ရိပ်သာမှ တစ်ချို့လူတွေ ဟာ ကြက်သားခံပေါက်တွေပါ လှူဒါန်းကျွေးမွေးကြတယ်လို့ သိရတယ်၊ တစ်ချို့ဒကာ ဒကာမကြီးတွေ ပြောတာ ‘ခံပေါက်ထမင်းများဟာ ခံပေါက် ချက်တဲ့လူများက မှာတဲ့သူရှိမှ ကြက်အရှင်လတ်လတ်ကိုသတ်ပြီး ချက်လေ့ရှိတယ်’ လို့ ကြားရပါတယ်။ အဲဒီ ခံပေါက်ဆွမ်းကို လက်ခံကျွေးမွေးရင် အလှူရှင်က သွားရောက်မှာကြားရမှာပဲ။ လှူဒါန်း ဖို့ရည်မှန်းပြီး မှာကြားတဲ့ အတွက် မှာကြားတာနဲ့အမျှ သတ္တဝါတွေ အသတ်ခံရမည့် သဘောသက်ရောက်နေပါတယ်။ ခံပေါက်ဆွမ်းများကို ရိပ်သာကြီးမှာ လှူဒါန်း ကျွေးမွေးဧည့်ခံတာကို လက်ခံဖို့မကောင်းပါဘူး။ တကယ်စင်စစ် စဉ်းစားရင် သာသနာ့ရိပ်သာလိုနေရာမျိုးနဲ့ မအပ်စပ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ခံပေါက်ဆွမ်းလှူဒါန်းကျွေးမွေးခြင်း ကိုပါ တစ်ခါတည်း ထည့်စဉ်းစားပြီး ပိတ်ပင်ထားသင့်ပါတယ်” ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။

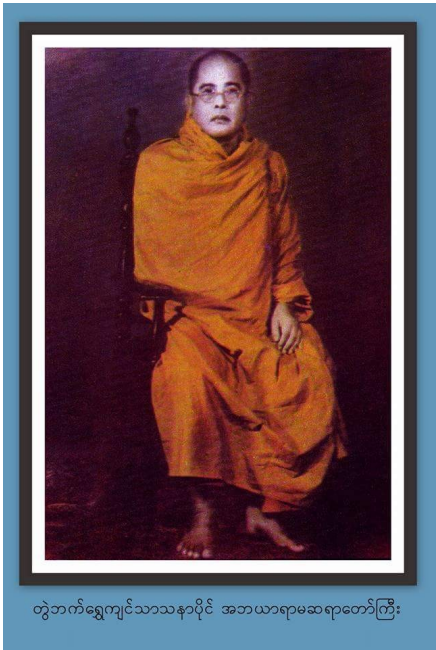
ကျေးဇူးတော်ရှင် မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ကြီး

တွဲဘက်ရွှေကျင်သာသနာပိုင် အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး

ဝိလစဉ်းတို့ဝိလစဉ်းဝိလစဉ်းလေးမ သိန္နစခံနဲ့(၄)ဝိလစဉ်း

တွဲဘက်ရွှေကျင်သာသနာပိုင် အဘယာရာမဆရာတော်ကြီး

မော်လမြိုင်မြို့ တောင်ပိုင်းကြီး အဘယာရုံကျောင်းတိုက်

၃။ ကတညုတ ကတဝေဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်တော်မူခြင်း

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးသည် မိမိအပေါ် ကျေးဇူးဂုဏ်ကြီးမားလှသော၊ အထူးအားဖြင့် တရားအမွေ ပေးအပ်တော်မူခဲ့ကြသော၊ ဆရာအရှင်မြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး များကို ဂရုပြုအောက်မေ့လျက် ကျေးဇူးဆပ်တော်မူခဲ့သည်။

ရွှေကျင်သာသနာပိုင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အမွေခံတပည့်ရင်းဖြစ်သူ တွဲဖက် ရွှေကျင်သာသနာပိုင် အဘယာရာမဆရာတော်ကြီးအရှင်အဂ္ဂမေဇ (၁၂၄၀-၁၃၀၅)၏ ပရိယတ္တိကျေးဇူးဂုဏ်ကို ဖော်ညွှန်း၍ ကျေးဇူးဆပ်တော်မူခဲ့သည်မှာ “ဦးသီလာနန္ဒထံမှစာတွင် အဘယာရာမမူ မောဂ္ဂလာန်နိဿယ စသည်တို့ကို ထပ်မံပုံနှိပ်ဖြန့်ဖြူးရန် စီမံအားထုတ်နေကြကြောင်းတွေ့ရ၍ များစွာဝမ်းမြောက်ပါသည်။ အကြောင်းမူကား အဘယာရာမဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလာန်နိဿယကို ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်းကြောင့် သဒ္ဓါအရာ၌ အခြေအမြစ်နှင့်တကွ ကောင်းစွာ သိနားလည်ပြီဟု ရဲရဲရင့်ရင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်သောအခြေသို့ မိမိကိုယ်တိုင်ရောက်ခဲ့သလိုပင် ယခုတစ်ဖန်ထပ်မံ၍ ပုံနှိပ်မည့် ယင်းနိဿယစာအုပ်တို့ကို ကြည့်ရှုလေ့လာ ခြင်းဖြင့်လည်း မြန်မာပြည်သား ပညာရှိများစွာပင် သဒ္ဓါအရာ၌ ခိုင်မာပြည့်စုံသောအသိဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသွားကြလိမ့်မည်ဟု မြော်မြင်မိသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းကိစ္စထမြောက်ရန်အတွက် ရည်စူး၍ ယင်းနိဿယစာအုပ်များ ပုံနှိပ်ရေးရုံပုံငွေ၌ ဝတ္ထုငွေတစ်ထောင်ကို ပါဝင်လှူဒါန်းရန် မိမိတပည့် ဒကာတို့အား ညွှန်ကြားပေးပါမည်။ အလိုရှိသောအခါ အကြောင်းကြားစေလိုပါ၏။ မဟာစည်ဆရာတော် (၃-၂-၁၉၆၉)” ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။

၁၃၀၂-ခုနှစ်၌ အဘယာရာမဆရာတော်ကြီးသည် မော်လမြိုင်တောင်ဝိုင်းကြီး အဘယာရုံကျောင်း၌ ဝါကပ်တော်မူရာ တောင်ဝိုင်းကလေးဆရာတော် အရှင်သောဘန (မဟာစည်ဆရာတော်လောင်းလျာ)သည် အဘယာရာမဆရာတော်ကြီးထံ မကြာမကြာကြွရောက်၍ စာပေဆိုင်ရာအခက်အခဲများကို လျှောက်ထား မေးမြန်းခဲ့လေသည်။ သို့ပါ သော်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်သည် မောဂ္ဂလာန်နိဿယကို အဘယာရာမ ဆရာတော်ကြီးထံ စာဝါလိုက်၍သင်ယူခဲ့ရသည်မဟုတ်ပါ။ နိဿယစာအုပ်ကိုကြည့်၍ ဆရာမပါဘဲ လေ့လာသင်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ကြီး ရေးသားတော်မူသော နိဗ္ဗာနကထာကျမ်း နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အခန်း ဓာတ် ၄-ဖြာ ဝေဒနာနှင့် ဝိဉာဏ် လက္ခဏာတို့ ထင်ပုံကိုပြခြင်း ခေါင်းစဉ်ဖြင့် (စာမျက်နှာ ၃၁၉-၃၂၀၌) ဝါယောဓာတ် မှတ်ပုံနှင့် သိပုံတို့ကို ဖော်ပြထားသည်မှာ . . .

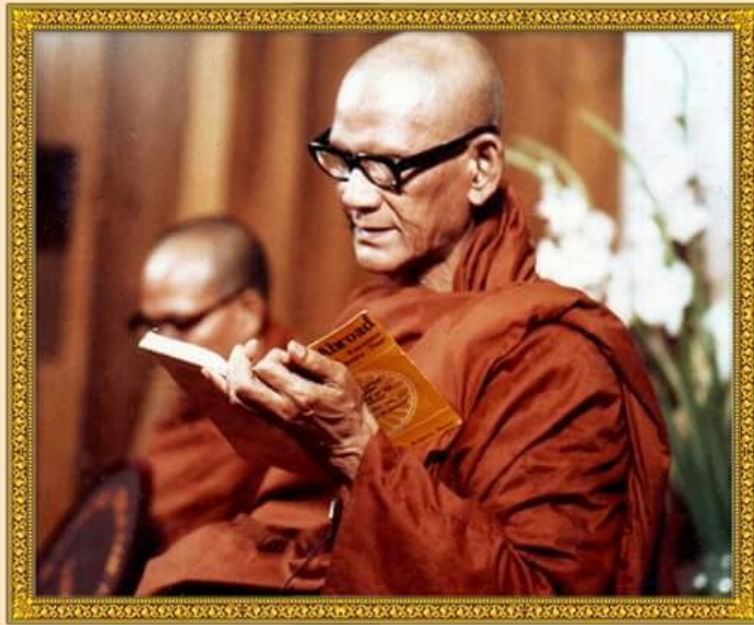
“ဝါယော စလနလက္ခဏာ ထင်ပုံမှာ။ လှုပ်ရှားသောခဏ၊ ရွေ့သောခဏ၊ ချေသောခဏ၊ ဆောင်သောခဏ၊ ရှောင်သောခဏ၊ သွားလာသောခဏ၊ ကွေးသော ခဏ၊ ဆန့်သောခဏ၊ တိုးငွေ့သောခဏ၊ တိုးငွေ့-တိုးငွေ့တယ်၊ တိုးငွေ့တယ်မှတ် မှတ်တယ်ဟု သိမှတ်ပိုင်းခြားသော ဉာဏ်ဖြင့် မတိုးငွေ့မီက ရုပ်အစဉ်၊ တိုးငွေ့သော ရုပ်အစဉ်၊ ကိလေသာနှင့်မစပ် ပြတ်သောအပိုင်းအခြား ထင်၏။ တိုးငွေ့သောရုပ်အစဉ်၊ တိုးငွေ့တယ်မှတ်သောစိတ်အစဉ်၊ ကိလသာနှင့်မစပ် ပြတ်သော အပိုင်းအခြားထင်၏။ တိုးငွေ့-ငွေ့တယ်မှတ်သော စိတ်အစဉ်၊ ငွေ့တယ်မှတ်-မှတ်သော စိတ်အစဉ်။

ကိလေသာနှင့်မစပ် ပြတ်သောအပိုင်းအခြားထင်၏။ သိမှတ်ပိုင်းခြားသော ဉာဏ်မှာ ဝိညာဏ်၏အာရုံထင်သော အတိုင်း ရုပ်သက်သက် နာမ်သက်သက်မျှသာ ထင်၏။ ကိလေသာ၏အာရုံ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတပါး၊ ယောကျာ်း၊ မိန်းမ မထင်” ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့ ပဋိပတ္တိအမွေပေးအပ်တော်မူခဲ့သော “မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကား အလွန်တရာကြီးမားလှပါပေ၏” ဟူ၍ ဖော်ညွှန်းပြသ နေသော မဟာစည်ကျောင်းတော်ကို မူလမင်းကွန်းဇေတဝန် ရိပ်သာအတွင်း မိမိ အားထုတ်ခဲ့သော ကျောင်းနေရာ၌ ဆောက်လုပ်စေ၍ ၁၃၃၁-ခုနှစ် တပို့တွဲလဆန်း စန္ဒြေရက်နေ့ တွင် မော်ကွန်းတင်လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

၁၃၁၆-ခု၊ တပေါင်းလဆုတ် ၁၀-ရက်နေ့၌ မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော် ဘုရားကြီး လွန်တော်မူခဲ့ရာ မဟာ စည်ဆရာတော်ကြီးကြွရောက်ပူဇော်ခဲ့ကြောင်း၊ ဆဋ္ဌသံဂါယနာကာလဖြစ်၍ လေယာဉ်ဖြင့်နေချင်းပင် ပြန်ခဲ့ရ ကြောင်း၊ မိမိကတော့ ၃-ရက် ပူဇော်ခွင့်ရခဲ့ကြောင်း၊ ရွှေတောင်ကုန်းဆရာတော်ကြီး ပြန်လည်မိန့်ကြား ခဲ့ပါသည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ အဋ္ဌကထာသံဂါယနာတင်တော်မူခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ချမ်းမြေ့ ရိပ်သာဆရာတော်ထံ မေးလျှောက် သောအခါ “အများက လက်မခံနိုင်သော ကထိန်နှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်ကလေးတစ်ချက် ကြောင့် မူလမင်း ကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ အဋ္ဌကထာကျမ်းကို သံဂါယနာတင်ဘို့ မဖြစ်ခဲ့ကြောင်း မဟာစည် ဆရာတော်ကြီးက သံဂါယနာကာလအတွင်းက ဘုန်းကြီးကို အမိန့်ရှိခဲ့ဖူးကြောင်း” ချမ်းမြေ့ရိပ်သာဆရာတော်က ပြန်လည်ဖြေကြားခဲ့လေသည်။ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး သည် မိမိ၏ဆရာတော်အပေါ် အလေး အနက်ထားတော်မူသော သဘောထားကို သိမြင်နိုင်ပါသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး အမေရိကန်ပြည် ဘာရိကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန၌
အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် တရားဟောတော်မူစဉ်။

ကျေးဇူးတော်ရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် လွန်တော်မမူမီ ၃-နှစ်ခန့် သက်တော် ၇၅-နှစ် ဝါတော် ၅၅-ဝါအရွယ် (၁၃-၅-၁၉၇၉)ရက်နေ့က အမေရိကန်ပြည် မက်ဆာချူးဆက်ပြည်နယ် ဘာရိကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန၌ ဘာရိဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတို့အား ညွှန်ကြားတော်မူသော ဩဝါဒ၌ မိမိ၏ကျေးဇူးတော်ရှင် မူလမင်းကွန်း ဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ညွှန်ပြတော်မူခဲ့သော လမ်းစဉ်များကို ဖော်ပြတော်မူခဲ့လေသည်။ ဤမျှ သက်တော်ကြီးရင့်တော်မူချိန်၊ သာသနာတွင် အလွန်ထင်ရှားကျော်ကြားတော်မူချိန်၊ ပြည်ပသာသနာပြုတော် မူချိန်၊ ဤကဲ့သို့သော အနေအထားတွင်တောင်မှ မိမိဆရာ၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို မမေ့မလျော့ ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့ လေသည်။

“ဘုန်းကြီးတို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာဖြစ်တော်မူတဲ့ မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော် ဘုရားကြီးကဆိုရင် တရားအားထုတ်တဲ့ယောဂီအား ကျောင်းခန်းတစ်ခု၌ တစ်ဦးစီသာ နေစေတယ်။ သူ့ကျောင်းခန်းအသီးသီး ထဲမှာသာ စင်္ကြံလျှောက်အားထုတ်စေတယ်။ အပြင်ဘက်ထွက်တဲ့အခါဆိုရင် လူတွေကိုမမြင်ရအောင် အဝတ်ဖြင့် ခေါင်းနှင့် မျက်နှာကိုခြုံစေပြီး သွားလာစေပါတယ်။ အဲဒါဟာ သူတစ်ပါးကိုမြင်ပြီး စိတ်မယုံလွင့်ဖို့ အထူးအားဖြင့် မိန်းမယောကျာ်းတွေကိုမြင်ပြီးတော့ မိန်းမပဲ ယောကျာ်းပဲ လှပတယ် စသည်ဖြင့် ကိလေသာတွေ မဖြစ်ရအောင်လို့ ညွှန်ကြားတာပါပဲ။ ယောကျာ်းနှင့် မိန်းမများမှာ အချင်းချင်းမြင်တွေ့ နေရလျှင် ကာမစ္ဆန္ဒခေါ်တဲ့ နီဝရဏတွေ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ မတော်မသင့်တဲ့လူကိုမြင်ရင်လဲ ဗျာပါဒဆိုတဲ့ နီဝရဏ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို နီဝရဏကိလေသာတွေ

ဖြစ်နေရင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ စိတ်စင်ကြယ်ခြင်း၏ အနုရာယ် ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစသော မဖြစ်ရင် ဝိပဿနာဉာဏ်တွေလဲ မဖြစ်ပဲ ရှိနေတတ်ပါတယ်” ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးသည် ၁၃၀၀-ခုနှစ်မှစ၍ ပြည်တွင်းပြည်ပ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်၌ သာသနာ့ရိပ်သာ များကို တည်ထောင်လျက် ပဋိပတ္တိသာသနာကို ကျယ်ပြန့်စွာ ရွက်ဆောင်တော်မူခဲ့ပါသော်လည်း မိမိအား ပဋိပတ္တိအမွေပေးအပ်တော်မူခဲ့သော မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး သာသနာပြုတော်မူရာဌာန သထုံမြို့၌မူ မဟာစည်ရိပ်သာခွဲများကို တည်ထောင်ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ ထိုမျှသာမကပါဘဲ မဟာစည် ဆရာတော်ကြီးသည် မိမိ၏တပည့်များအား မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ကြီး၏ ကျောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အလေးအနက်ထားဆောင်ရွက်ကြရန် မှာထားတော်မူခဲ့ကြောင်း တဆင့်စကားကြားသိရပါသည်။ ထိုအကြောင်းကို ရွှေတောင်ကုန်းဆရာတော်ကြီးထံ မေးလျှောက်မိရာ “မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးသည် အမြော်အမြင်ကြီးမားတော်မူသော ကြောင့် ဤစကားရပ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါသည်” ဟုဖြေကြားပါသည်။

မူလမင်းကွန်းဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ရင်းဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဆရာကြီး ဦးမြတ်ကျော် တည်ထောင်ခဲ့သော သာသနာ့မာရ်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတိုက်သည် နောင်အခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအဆက်ပြတ်ခဲ့ရာ စောင့်ရှောက်သူများက ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနအရှည်တည်တံ့စေရန် မဟာစည် ဆရာတော်ကြီးထံ ပုဂ္ဂလိကအဖြစ် ၁၃၄၀-ခုနှစ် ပြာသိုလကွယ်နေက လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ ယခုအခါ လှိုင်မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာအဖြစ် ရည်ရွယ်သည့်အတိုင်း အောင်မြင်စွာတည်ရှိနေပါသည်။

မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၏ ဒုတိယဆရာတော် အရှင်တိက္ခာစာရ (၁၂၇၂-၁၃၅၈)သည်ကား မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးအပေါ်၌ အထူးအလေးဂရုပြုတော် မူခဲ့လေသည်။ ထင်ရှားပုံကား ဒုတိယဆရာတော် အရှင်တိက္ခာစာရ ရေးသားပြုစုသော မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိကျမ်း၌ ဖော်ပြထားသည်မှာ-

“ယခုအခါ မဟာစည်ဆရာတော်ဟု ထင်ရှားကျော်စောလျက်ရှိသော . . .။ နေတ္တိ ပါဠိကို တစ်ပိုဒ်စီ ရှင်းလင်းလျက် ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးနေသည်မှာ တစ်နာရီခန့်အချိန်ကြာ၏။ ထိုသို့ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးနေသည်ကို နာယူနေသော ဦးသောဘနသည် “ဆရာတော်ဘုရားကြီး ယခုပြောပြနေသည်မှာ စာတွေ့သဘောမဟုတ်၊ ကိုယ်တိုင်ကျင့်သုံး ထားသည့် လက်တွေ့သဘောဖြစ်ပေသည်” ဟု နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် သဘောကျသွား၏။ . . .။

အမှန်အားဖြင့်မူကား ဖြစ်ပေါ်တိုင်းသောရုပ်နာမ်ဟူသမျှကို အမှန်အတိုင်း ပိုင်းခြား၍သိနေသောကြောင့် ဝိပဿနာ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး၊ သုံးပါးလုံးပင်ဖြစ်ပေသည်။ တခြားနည်းဖြင့် ပြောင်းလဲပြုပြင်၍ အားထုတ်ရန်မလိုတော့ပြီဟု သဘောပေါက်လာပေသည်။ . . .။ ဦးသောဘနသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ထံ၌ နည်းခံယူ၍ နေရာညဉ့်ပါ မပြတ်မစဲ ရှုမှတ်အားထုတ်နေသည်မှာ ၁၂၉၄-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆန်း (၆) ရက်အထိ ၄-လခန့် ကြာသွား

သည်။ ထို ၄-လအတွင်းမှာ စကားပြောစရာ အရေးကြီးသော အကြောင်းထူးမရှိသည့် အတွက် စကားတစ်ခွန်းမျှ မပြောရဘဲ မပြတ်အားထုတ်ရသော ရက်များလည်း များစွာပင်ရှိသည်။ မအိပ်မနေ အားထုတ်သောရက်များ နေလုံးပေါက် စင်္ကြံလျှောက်လျက် အားထုတ်သောရက်များလည်းရှိသည်” ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ဆရာတော်အရှင်တိက္ခာစာရပြုစုတော်မူသော မဇ္ဈိမပဋိပဒါအပ္ပမာဒလမ်းစဉ် တရားတော် အမှတ်-၁ ၌ “လ နေအသွင် အလွန်ထင်ရှားသော ကမ္ဘာသာသနာပြု မဟာစည်ဆရာတော်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တပြည်လုံးတွင် အနယ်နယ်ရှိ မင်းကွန်းတရားဌာနများနှင့် ကမ္ဘာသာသနာပြု မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးဌာနခွဲများတွင် မှတ်ရှုမှု၊ သတိပဋ္ဌာန်ကို လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အစဉ်ကျလျက်ရှိနေကြပါပြီ။ မှတ်၍အားထုတ်သော သတိပဋ္ဌာန် အလုပ်ကို စာအရ ဖြင့် သဘောမကျရှိခဲ့သော် ကိုယ်တိုင်ဝင်ရောက် လေ့လာကြည့်ပါဟု အထူးတိုက်တွန်း နှိုးဆော်အပ်ပါသည်” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အပ္ပမာဒလမ်းစဉ်တရားတော် အမှတ်-၂ တွင်လည်း မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး ဟောကြားအပ်သော ဉာဏ်စဉ်တရားတော်မှ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံများကို အပြည့်အစုံဖော်ပြ၍ ကိုးကားတော်မူခဲ့လေသည်။ “မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ” ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍ပင် ပူဇော်ခဲ့လေသည်။

သထုံမြို့၊ မူလမင်းကွန်းဇေတဝန် ဒုတိယဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဒကာရင်း ဦးစောမောင်နှင့် သမီးဒေါ်ခင်လှတို့ကို မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံသို့ စေလွှတ်ကာ “မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရား မည်သည့်ဂိုဏ်းကိုဝင်ပါသလဲ ဘုရား” ဟု မေးလျှောက်ခိုင်းလေသည်။ သုဓမ္မာဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်ကြောင်းသိရသဖြင့် ဒုတိယဆရာတော်ဘုရားကြီး သည် သုဓမ္မာဂိုဏ်းကိုဝင်ခဲ့လေသည်။

ဒုတိယဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော်ထင်ရှားရှိနေစဉ်ကဆိုလျှင် နှစ်စဉ် နတ်တော်လပြည့်ရက်ပိုင်းတွင် ကျင်းပသည့် ရန်ကုန်မြို့ မဟာစည်ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲကြီးများသို့ပင် တပည့် ဒကာဒကာမ ပရိသတ်များခြံရံလျက် ကားကြီးဖြင့်ကြွရောက်ပြီး မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် စိတ်တူ ကိုယ်တူ ညီညီညွတ်ညွတ်ပူးပေါင်းကာ သာသနာပြုတော်မူခဲ့ကြောင်းကိုလည်း သထုံ ကျောင်းတိုက်မှ ဒေါ်ဝဏ္ဏစာရီ၊ ဒေါ်ခင်လှတို့ထံမှ ကြားသိရပေသည်။

ဆရာတော်အရှင်တိက္ခာစာရသည် မဟာစည်နှစ်ပတ်လည်ဩဝါဒခံယူပူဇော်ပွဲသို့ ကြွရောက်လျက် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား နှစ်စဉ်ပူဇော်ခဲ့ကြောင်း၊ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား သထုံမူလမင်းကွန်း ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့လည်း ပင့်ဖိတ်၍ပူဇော်ခဲ့ကြောင်း၊ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အနီးကပ် အလုပ်အကျွေးပြုခဲ့သော ရွှေမင်းဝံဆရာတော်၏ ကိုယ်တွေ့မိန့်ကြားခြင်းအရ သိရှိကြည်ညိုရပါသည်။

၁၃၅၅-ခုနှစ် တပေါင်းလဆုတ် ၂-ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ မဟာစည်သာသနာရိပ်သာ ဖလံယဉ်ဓမ္မာရုံကြီး၌ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ သာသနာရေးဆိုင်ရာ ဘွဲ့တံဆိပ်အလှူတော်ခံယူ ရရှိတော်မူကြသော ဆရာတော်ကြီး ၁၀-ပါး အား ချီးကျူးဂုဏ်ပြုပူဇော်ပွဲ ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ဤဆရာတော်ကြီးများအတွင်းတွင် အဂ္ဂမဟာကမ္မဋ္ဌာနာ စရိယဘွဲ့

ခံယူတော်မူသော သထုံမြို့ မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် ဒုတိယဆရာတော်ကြီး အရှင်တိက္ခာစာရ (၁၂၇၂-၁၃၅၈)လည်း ပါဝင်ပါသည်။

ဤ ဒုတိယဆရာတော်ကြီး သာသနာပြုတော်မူစဉ်ကာလ၌လည်း မဟာစည်နာယက ဟံလင်းကြီးဆရာတော် အရှင် ဝိဇယ (၁၂၇၆-၁၃၅၀)အား ပင့်ဖိတ်၍ မူလ မင်းကွန်းဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၏ ၁၀-ရက်တရားစခန်းများ ကို ပြသစေခဲ့လေသည်။

၁၃၅၈-ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၅-ရက်တွင် မူလမင်းကွန်းဇေတဝန် ဒုတိယဆရာတော်ကြီး လွန်တော်မူခဲ့ရာ ထိုမှနောက်ကာလတို့၌ ပဋိပတ္တိအမွေခံပုဂ္ဂိုလ်မရှိဘဲ အဆက်ပြတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုနောက် ညောင်ကန်အေး မဟာစည် သာသနာ့ရိပ်သာမှ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဆရာတော်၊ ချမ်းမြေ့ရိပ်သာမှ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဆရာတော်များက မဟာစည် ဆရာတော်ကြီး၏ ဩဝါဒနှင့်အညီ မူလမင်းကွန်းဇေတဝန်ကျောင်း၌ ပဓာန ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယအဖြစ် ပဋိပတ္တိသာသာ နာပြုခဲ့ကြလေပြီ။ ယခုအခါ မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာမှ ဆရာတော် တစ်ပါးကို ဆောင်ရွက်ရန်တာဝန်အပ်နှင်း ခြင်းဖြင့် မူလ မင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပဋိပတ္တိ တရားအမွေကို ဆက်ခံခဲ့လေသည်။

၄။ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော တရားအမွေခံ ကျေးဇူးတော်ရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး တရားနှင့်စပ်၍ ဩဝါဒပေး တော်မူခြင်း

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပရန် ညှိနှိုင်းစဉ်ကပင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် မိမိအား တာဝန်ပေးအပ် တော်မူသည့်အတိုင်း ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာပုစ္ဆကအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် ပြင်ဆင်ထားတော်မူပါသည်။

သို့ရာတွင် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရမည့်အချိန်၌ မဟာစည်ဆရာတော်သည် သက်တော် ၅၀-နှစ် သိက္ခာ ၃၀-ဝါမျှသာ ရှိသေး၍ ပုစ္ဆကတာဝန်ကို ထေရ်ကြီးဝါကြီး ဆရာတော်တစ်ပါးအား ပြောင်းလဲအပ်နှင်းမည့် အကြောင်း လျှောက်ထားလာရာတွင် မဟာစည်ဆရာတော်သည် တည်ငြိမ်စွာပင် လက်ခံတော်မူခဲ့ပါသည်။ ထိုမျှမက မိမိ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသော အချက်အလက်များကိုပင် ထေရ်ကြီးဆရာတော်ဘုရားအား လွှဲပြောင်း ဆက်ကပ်ခဲ့ ပါသည်။

ဦးဆုံးပထမနေ့ သင်္ဂါယနာသဘင်တွင် ဝိနည်းပါဠိတော် အမေး-အဖြေ ဆောင်ရွက်ခြင်းပြုတော်မူကြရာ၌ မျှော်မှန်း ထားသကဲ့သို့ဖြစ်မလာဘဲ အဆင်မပြေ၊ မအောင်မြင်ဖြစ်ခဲ့ရာ ထိုနေ့တွင်ပင် မဟာစည် ဆရာတော်အား ပုစ္ဆက တာဝန်ကို ပြန်လည်ပေးအပ်ကြပြန်သည်။ ဆရာတော်သည် သံဃာကအပ်နှင်းသော တာဝန်ကို တည်ငြိမ်စွာပင် ပြန်လည်ခံယူတော်မူခဲ့ပါသည်။

ထိုအချိန်ကာလတွင်သာမက သင်္ဂါယနာသဘင်ကျင်းပစဉ် ၇-နှစ်ကျော် ကာလပတ်လုံး ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ပကတိတည်ငြိမ်တော်မူခြင်းသည် ခန္တီဂုဏ်ကြီးမားခြင်း၏ ပြယုဂ်ပင် မဟုတ်ပါလော။ ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည်

“ခန္တီ ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ၊ သည်းခံကျင့်သုံး အမြတ်ဆုံးပေ” ဟူသော ဘုရားရှင်တိုင်း၏ အဆုံးအမ ဩဝါဒ ပါ တိမောက်ကို အသက်ထက်ဆုံးကျင့်တော်မူသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

ရွှေမင်းဝံဆရာတော်လောင်းလျှာ အရှင်သောဘနအား ခန္တီနှင့်စပ်၍ ဆုံးမတော်မူခဲ့ရာတွင် “မိမိကမှန်လျှင် လည်း သည်းခံပါ။ မိမိကမှားလျှင်လည်း သည်းခံပါ။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်တော်မူစဉ်က တပည့်တော်သည်းခံခဲ့ ၍သာ သင်္ဂါယနာမှတစ်ဆင့် မဟာစည်ဆရာတော်၏ ပရိယတ္တိဂုဏ်၊ ပဋိပတ္တိဂုဏ်တို့ကို ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ သိမြင်ခွင့်ရကြ သည်။ ရှေ့လျှောက်သာသနာပြုရာတွင် ကျယ်ပြန့်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရခဲ့ပေသည်” ဟူ၍ဖြစ်ပါ သည်။

၅။ ဉာဏ်ပဋိဘာန်အစွမ်းသတ္တိကြီးမားသော ဘာသန္တရကောဝိဒပုဂ္ဂိုလ်ထူး ဖြစ်တော်မူခြင်း

ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘာသန္တရအရာ၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူပုံကို ထေရပုတ္တိကျမ်း၌ ဖော်ပြထားသည်မှာ “ရဟန်းတော်များအဖို့ သက္ကတ၊ အင်္ဂလိပ်စသော ဘာသန္တရများ တတ်ရန်မလိုဟု ယူဆသော ပုဂ္ဂိုလ်အတော်များ များ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှိပါသည်။ အထူးအားဖြင့် ငယ်ရွယ်သောရဟန်းတော်များ သင်ယူကြသည်ကို သာ၍မကြိုက်ကြ ပါ။ အချို့ကလည်း ဤဘာသာများကိုတတ်မြောက်လျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သွား မည်လောက် ယူဆပြောဆိုလျက်ရှိကြ သည်။

သို့သော် မဟာစည်ဆရာတော်သည် သက္ကတဘာသာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာများကို နိုင်နင်းအောင်မတတ်ကျွမ်းပါက ဝိ သုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာနိဿယ သမယန္တရပိုင်းဆိုင်ရာ၌ အဆင့်အတန်းမီအောင် ရေးသားနိုင်ခဲ့မည်မဟုတ်ပါ။ ဤ နိဿယကို ရေးသားတော်မူခြင်းကပင် ရဟန်းတော်တို့ ဤဘာသန္တရများတတ်ထိုက်ကြောင်း ထင်ရှား ပြနေပါ တော့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် သာသနာ့ရိပ်သာသို့ရောက်ပြီးနောက်မှ သက္ကတ ဘာသာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတို့ကို လေ့လာ သင်ယူခဲ့သည်ဟု အများကထင်မှတ်ကြပါသည်။ ဆရာတော်သည် သက္ကတဘာသာကို တောင်ဝိုင်း ကလေးမှာနေစဉ် ရဟန်း ၅-ဝါ ခန့်ကပင် လေ့လာသင်ယူခဲ့သည်။ ပိုချသင်ကြားပေးမည့်ဆရာ အနီး၌မရှိသဖြင့် အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ ဟိတောပဒေသနိဿယ၊ မုဒ္ဒဗောဓနိဿယ၊ မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယတို့ကိုကြည့်ရှု၍ ကိုယ့်ဘာသာပင် လေ့လာတော်မူခဲ့သည်။ အသံထွက်ကျနစေရန်လည်း မဟာမြိုင်ဆရာတော်အထံသွား၍ တစ်နာရီခန့်မျှ အသံထွက် နည်းကို လေ့လာခဲ့သည်။

ပါဠိဘာသာ သဒ္ဒါဗဟုသုတ ကြွယ်ဝပြီးဖြစ်၍ လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်ပဋိဘာန် အစွမ်းသတ္တိ ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း၊ မဟာစည်ဆရာတော်သည် သက္ကတ ဘာသာကို မပင်မပန်းပင် တတ်မြောက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း နိဒါန်း၊ နိဂုံးတို့ကိုကြည့်လျှင် ထိုစဉ်ကပင် သက္ကတဘာသာကို တတ်မြောက်နေခဲ့ပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

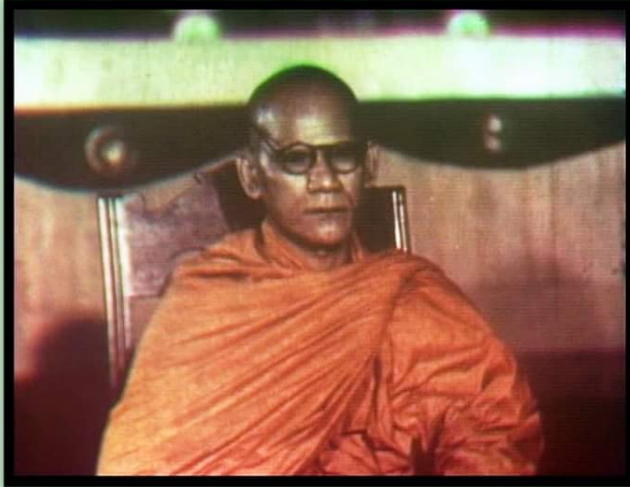
ဆရာတော်သည် ကိုရင်ဘဝက ချည်ပါရွာ အရှင်စန္ဒိမာထံ အင်္ဂလိပ်စာကို သင်ယူခဲ့ပါသည်။ မန္တလေးမှာ နေစဉ်လည်း ဆက်လက်လေ့လာတော်မူခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ် ဆိပ်ခွန်၌နေစဉ်မှာကား အသောကကျောက်စာ နှင့် ကမ္ဘာ့အံ့ဖွယ် အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များ အခန်းသင့်တွေ့၍ ကြည့်ရှုလေ့လာခဲ့သည်။

သာသနာ့ရိပ်သာသို့ရောက်ပြီးနောက် နိုင်ငံခြားသားများနှင့် ဆက်ဆံရများ၍ အင်္ဂလိပ်စာများ ပို၍လိုအပ်လာ သည်။ ထို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်စာတတ်သော ဒကာကြီးများ ၏အကူအညီဖြင့် ထပ်မံလေ့လာခဲ့သည်။ ထိုတွင် ပဲခူးတိုင်း မင်းကြီးအပါးတော်မြဲ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ ဦးဖေသင်က အများဆုံးကူညီခဲ့သည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ ကူညီမှုကြောင့် ဆရာတော်သည် အိန္ဒိယဖီလိုဆိုဖီကဲ့သို့သော ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်များကို ဖတ်ရှုသိမြင်နားလည် နိုင်သည်အထိ တတ်ကျွမ်းခဲ့လေသည်” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဉာဏ်ပဋိဘာန် အစွမ်းသတ္တိရှိတော်မူသည်ကို ထေရုပ္ပတ္တိကျမ်း၌ ပြဆိုထားသည် မှာလည်း “၁၉-နှစ်အရွယ် ကိုရင်ကြီးဘဝကပင် သမ္မောဟဝိနောဓနီ အဋ္ဌကထာနှင့် ယင်း၏အဖွင့် မူလဋီကာ ကဲ့သို့ ခက်ခဲ လှသော နာမည်ကြီးကျမ်းတို့ကိုပင် ဆရာ၏အထောက်အမ အနည်းငယ်မျှဖြင့် သွက်လက်စွာ စာဆိုနိုင်သူမှာ သာမညဉာဏ်ရှင်မဟုတ်ကြောင်းကို သိနိုင်လောက်သည်။ ဤစွမ်းရည် မျိုးရှိသူက တစ်ထောင်လည်း တစ်ယောက်မ ရှိ၊ တစ်သောင်းလည်း တစ်ယောက်မရှိ ထွက်ပေါ်ရန် ခဲယဉ်းလှသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးပေတည်း။

ဤကိုရင်ကြီးသည် ဘုန်းကြီးစာဟုခေါ်သော ပိဋကတ်စာပေမှာသာတော်သည် မျှမက၊ လောကီအတတ် ဖြစ်သော ဂဏန်းသင်္ချာအတတ်၌လည်း တော်သည်ပင်ဖြစ်၏။ ဤအသက်မရောက်မီ ၁၆-နှစ်အရွယ်ကပင် ဂဏန်းဂမ္ဘီရခေါ် ဂဏန်းသင်္ချာစာအုပ်ကြီးကို ဆရာမရှိဘဲ မိမိဘာသာ တွက်ချက်လေ့လာခဲ့ရာ တစ်လအတွင်း မှာပင် ထိုစာအုပ်ပါ တွက်ပုံနည်းအလုံးစုံကို နားလည်ခဲ့သည်။

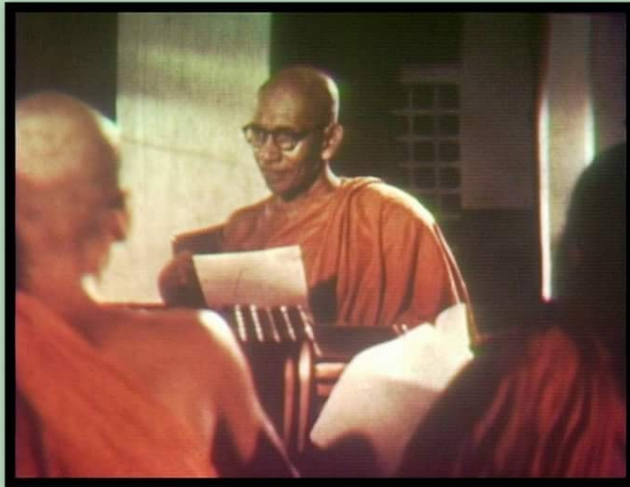
ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုကြသောအခါ ‘အလုံးစုံသော လောကီပညာ လောကုတ္တရာ ပညာတို့ကို ကြားကာမျှ ကြည့်ရှုကာ မျှဖြင့် တစ်ဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်ရပါလို၏’ ဟု ဆုတောင်းလေ့ရှိကြ၏။ ကိုရင်ကြီးသည် ရှေးရှေးဘဝတို့က ဤဆုမျိုးတောင်းခဲ့၍ ယခုဘဝ၌ ထိုဆုတောင်းပြည့်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ဟန် တူပါပေ တော့သည်” ဟူ၍ဖြစ်လေသည်။

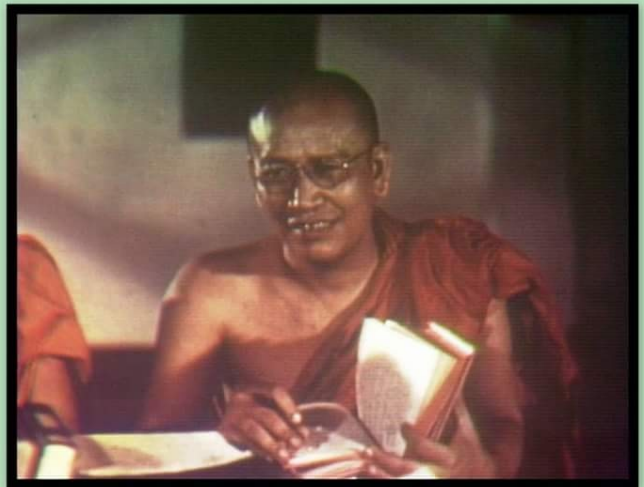
ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်စဉ်က ကျေးဇူးတော်ရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

နောက်ဆုံး ပုံနှိပ်မှုကြမ်းကို သုခိသင်ပြင်ဆင်သော ဩသာနသောဓယျေ ပတ္တပါဌက အဖွဲ့

သီရိလင်္ကာအရှင်ဗုဒ္ဓဒတ္တဆရာတော် ဆွေးနွေးတော်မူစဉ်

ပိဋကလင်္ကာရဆရာတော် အရှင်ပိသုဒ္ဓါဘိဝံသ ဆွေးနွေးတော်မူစဉ်

၆။ ကြီးမားသောဉာဏ်စွမ်း၊ ထက်သန်သောလုံ့လဝီရိယဖြင့်
သာသနာ့ တာဝန်များ ရွက်ဆောင်တော်မူခဲ့ခြင်း

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တာဝန်ယူမိလျှင် မဟုသာဟဒ္ဒလုံ့လဖြင့် တာဝန်ကျေပွန်စွာ ဆောင်ရွက်တော်မူ သည့် သာသနာ့ဝန်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူ သည်ကို ထေရုပ္ပတ္တိကျမ်း၌ ဖော်ပြထားသည်မှာ . . .

“သင်္ဂါယနာဆိုသည်မှာ မူကောင်းမှုမှန်ဖြစ်သော ပိဋကတ်တော်များကို ရဟန်းတော်များ စုပေါင်း ရွတ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ မူကောင်းမှုမှန် ပိဋကတ်တော်မရှိလျှင် သင်္ဂါယနာတင်ခြင်း မရှိနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် သင်္ဂါယနာ လုပ်ငန်း၌အရေးကြီးသော ပိဋကတ်တော် သုမ်သင်ပြင်ဆင်ရေးကို ရှေးဦးစွာ ဆောင်ရွက်တော်မူကြ သည်။

ပိဋကတ်တော်များကို နယ်အရပ်ရပ်သို့ပို့ကာ ထိုဆိုင်ရာနယ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြသော ကျမ်းဂန်တတ် မထေရ်တို့ အား စွမ်းအားရှိသလောက် မူအမျိုးမျိုးနှင့် တိုက်ဆိုင်၍ပြင်ဆင်စေသည်။ ထို မူလဝိသောဓက ဆရာတော်များ ပြင် ပြီးမှုကို ရန်ကုန်မြို့၌ ပဋိဝိသောဓကအဖွဲ့ဝင် ဆရာတော်များအား ထပ်မံပြင်ဆင်စေသည်။ အမှားကင်းသည်ထက် ကင်းစေရန် ကောင်းသည်ထက်ကောင်းစေရန်ဖြစ်၏။ ထိုပြင်ပြီးမှုကိုမှ တတ်ကျွမ်းသော စာပြင်ဆရာများက ကြီးကြပ်၍ ပုံနှိပ်မှုကြမ်းအဖြစ် ရောက်စေသည်။ ထိုမှုကြမ်းကို အထပ်ထပ်စစ်ဆေး၍ နောက်ဆုံးမှုကြမ်းကို ဆရာတော် ၅-ပါးပါဝင်သော ဩသာနသောဓေယျပုတ္တပိဋကအဖွဲ့က ပြင်ဆင်၍ အတည်ပြုပြီးနောက် စာမူချောဖြစ် အောင် ရိုက်နှိပ်စေရသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဤဩသာနအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။ စာတစ်အုပ်လုံး ကောင်းမွန်သန် ရှင်းရေး အပြစ်ကင်းရေးသည် ဩသာနအဖွဲ့၏ တာဝန်ပင်ဖြစ်သည်။ ပုဒ်ခက်ပါဌ်ခက် အဆုံးအဖြတ်ကြုံလာလျှင် မဟာစည်ဆရာတော်၏ အယူအဆအဆုံးအဖြတ်ကို အခြားဆရာတော်များက လေးစားနှစ်ခြိုက်တော်မူကြသည်။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ဤဩသာနလုပ်ငန်းကို အစမှအဆုံးတိုင်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သည်။

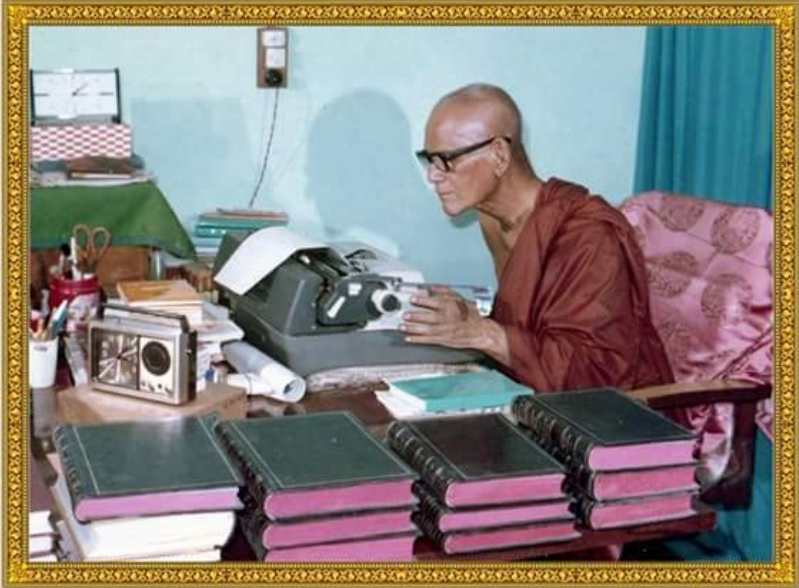
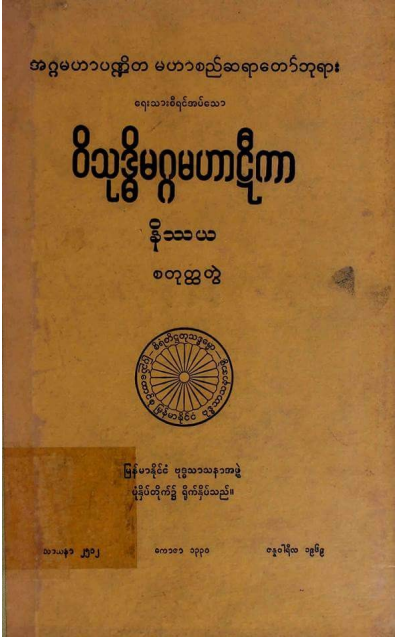
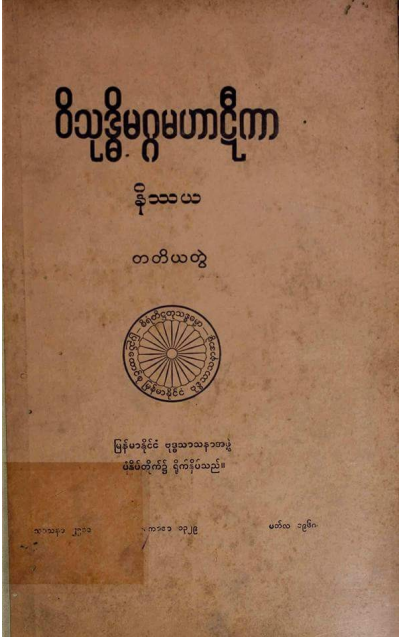
ပါဠိတော်သင်္ဂါယနာတင်ပြီးနောက် အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ကိုလည်း သင်္ဂါယနာတင်ပြန်ရာ ယင်းတို့ကိုလည်း ပြင်ဆင် ရိုက်နှိပ်ရပြန်သည်။ ဤကိစ္စများအတွက် အစီအစဉ်ပြုလုပ်သော ဝိဇ္ဇာလင်္ကာရကျောင်းတိုက်၏ မဟာနာယက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ လက်စွဲအဘိဓာန်ကျမ်းပြု၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာအကျိုးတော်ဆောင်၊ ဆရာတော်ဦးဝိသုဒ္ဓါ ဘိဝံသ (၁၂၆၆-၁၃၃၁)သည် မဟာစည်ဆရာတော်၏ အရည်အချင်းကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်နေသဘောထားကို လည်းကောင်း၊ အလွန်အားရသည်ဖြစ်ရကား ကျမ်းစာရိုက်နှိပ်ရန်ကိစ္စရှိတိုင်း မဟာစည်ဆရာတော်ကို အလွတ် မပေးပေ။ မဟာစည်ဆရာတော် ပါဝင်ပြင်ဆင်မှပင် အားရတော့သည်။ ဤမျှ မဟာစည်ဆရာတော်ကို အားကိုး သည်။ မဟာစည်ဆရာတော်ကလည်း မိမိကိုအားကိုးမှန်းသိသဖြင့် အလုပ်များသည့်ကြားကပင် ဆရာတော်ဦးဝိသုဒ္ဓါ ဓါဘိဝံသ အပ်နှင်းသောတာဝန်ကို မငြင်းမပယ် ဆောင်ရွက်တော်မူသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်အပေါ်၌ ဆရာတော်ဦးဝိသုဒ္ဓါဘိဝံသ ယုံကြည်အားကိုးပုံ ကို ထင်ရှားစေသောအချက်ကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာကိုသုခသင်ရန် အပ်နှင်းခြင်းဖြစ်၏။ မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတော် ဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကျမ်းကို အထူးနိုင်နင်းတော်မူသည်ကို သိတော်မူ၍ပင် ဖြစ်လေသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်လည်း အပ်နှင်းသည့်အတိုင်းပင် တစ်ပါးတည်းပြင်ဆင်တော်မူခဲ့သည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ သမိုင်းတွင် ကျမ်းတစ်ခုကို တစ်ပါးတည်းပြင်ဆင်ရန် အပ်နှင်းခြင်းခံရသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ မဟာစည်ဆရာတော် တစ်ပါးတည်းသာ ရှိခဲ့သည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် ကြီးမားသောဉာဏ်စွမ်း ထက်သန်သော လုံ့လဝီရိယဖြင့် ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ ကျမ်းစာတို့ကို ပြင်ဆင်တော်မူခဲ့သည်မှာ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စာအုပ်ပေါင်း ၁၁၇-အုပ် ဖြစ်လေသည်။ စာမျက်နှာပေါင်း ၄-သောင်းကျော်ခန့်ဖြစ်သည်။ ဤမျှများပြားလှသော ပိဋကတ်ကျမ်းစာတို့ကို သုခသင်ပြင်ဆင်ခွင့်ရသော မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကုသိုလ်ထူးတော်မူပါပေစွ။ နောင်လာ နောက်သားတို့အတွက် ကျေးဇူးကြီးမားတော်မူပါပေစွ” ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

၁၃၁၂-ခုနှစ် နယုန်လလောက်တွင် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးသည် တိုက်ဖွိုက်ရောဂါဖြစ်၍ ဆေးရုံတက်ရ လေသည်။ အဖျားရောဂါသည် မကျသဖြင့် အဖတ်ပါသည့် ဆွမ်းခဲဘွယ်ကို မဘုဉ်းပေးရ။ အဖတ်မပါ အရည်ကိုသာ သောက်နေရသဖြင့် အဖျားနည်းနည်း သက်သာလာသော်လည်း အားအင်နည်းပါးနေသေးချိန် ၌ပင် သင်္ဂါယနာပွဲ ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်နိုင်ရေးအတွက် သာသနာ့ရိပ်သာမှ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ လူကြီးများ၊ တောင်ဘီလူးဆရာတော်၊ ခြောက်ထပ်ကြီးဆရာတော်၊ ကြည့်မြင်တိုင် ဘုံပျံကျောင်းဆရာတော်၊ အလယ်တောရဆရာတော်ကြီးများကို ဆေးရုံကြီးအထူးခန်းပေါ်သို့ ပင့်ဖိတ်ပြီး သီးသန့်ခန်းမအတွင်း မဟာစည်ဆရာတော်၏ အိပ်ရာကုတင်ကို ဝိုင်းထိုင်ပြီး သင်္ဂါယနာတင်ရေးအတွက် အသက်ကို ပဓာနမထားပဲ ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များ၌ စာအမှားအယွင်းမပါရှိစေဘဲ သင်္ဂါယနာတင်လျက် သာသနာတော်သန်ရှင်းတည်တံ့ ပြန်ပွား ရေးအတွက်သာ ငဲ့ကွက်ကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

သာသနာ့ရိပ်သာ ခံကျောင်းတော်အတွင်း ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကျမ်းများပြုစုတော်မူစဉ် ပူးမြင်ရပုံ။

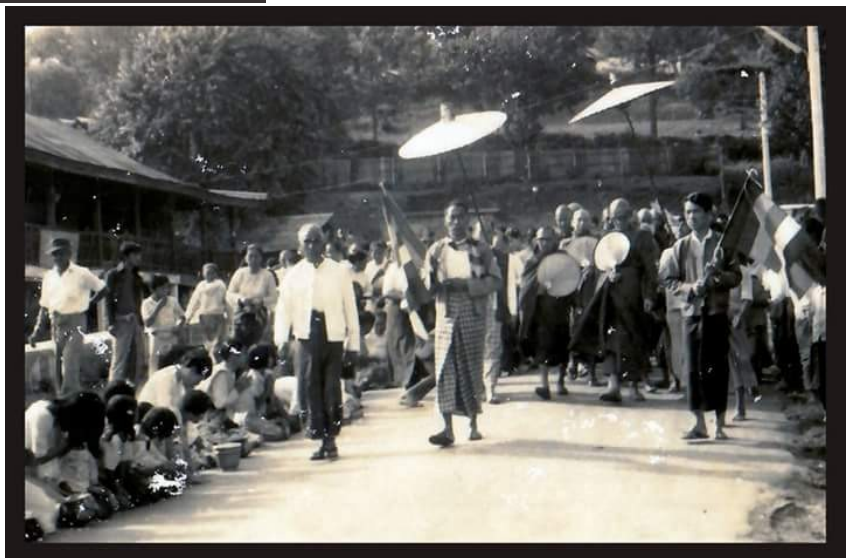
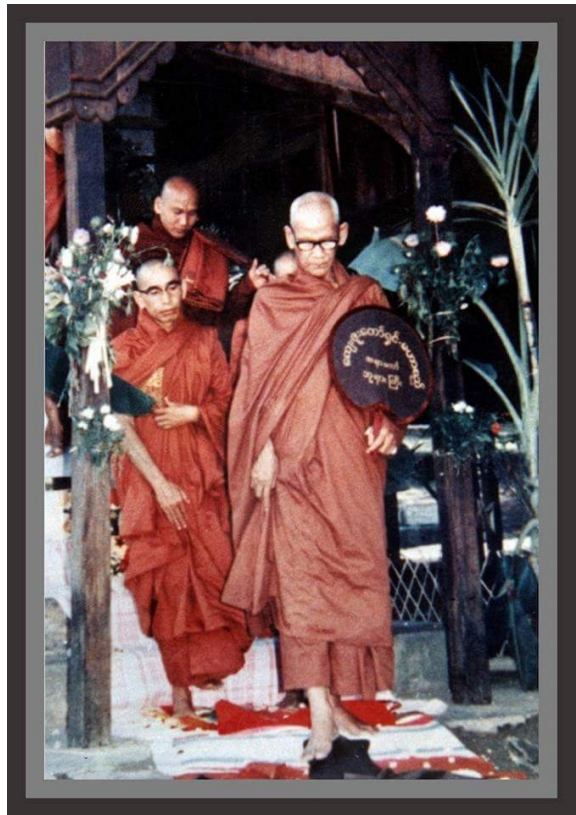
ထိုမျှသာမက မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကြည်ညိုဖွယ် ဥဋ္ဌာနဝန္တဂုဏ် နှင့် ပြည့်စုံတော်မူလှသည်ကို ထပ်မံ၍ဖော်ပြလိုပါသေးသည်။ “ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာသည် သာမညကျမ်းမဟုတ်ကြောင်း ကောင်းစွာသိတော် မူ၍ ဆရာတော်သည် အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးပမ်းချက်ဖြင့် ဤနိဿယကို ပြုစုတော်မူသည်။ မဟာဋီကာကို ဆဋ္ဌ သင်္ဂါယနာ မှုအဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထားပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မဟာဋီကာမူသည် အမှားကင်း သောမူဖြစ်သည်ဟု သာမန်အားဖြင့် မှတ်ယူရမည်ကဲ့သို့ရှိ၏။ သို့သော် အသေအချာ ကြည့်ရှုသောအခါမှာမူ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ အမှားကလေးများကို တွေ့နေ ရသည်ပင်ဖြစ်သည်။ အချို့နေရာ၌ ကျေနပ်စရာ အားရစရာမကောင်းသော ပါဠိများကို တွေ့နေရ၏။ ထိုနေရာတို့၌ မူ ကွဲပြားခြင်းမရှိ၊ အခြားမူတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်နိုင်ရန်လည်း ထိုမူများ ဆရာတော်လက်ဝယ် အပြည့်အစုံမရှိ၊ အထူးသ ဖြင့် သီရိလင်္ကာမူ၌ မည်သို့ရှိသည်ကို ဆရာတော်သိလိုသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာတော်သည် မိမိသံသယရှိသော နေရာများကို မှတ်သား၍ သီရိ လင်္ကာကျွန်း ကိုလံဘိုမြို့ မဟာဝိသုဒ္ဓ ဓါရာမ၌ သီတင်းသုံးနေသော မြန်မာဆရာတော် အရှင်ဉာဏိန္ဒမထေရ်ထံ စာဖြင့်အကူအညီ တောင်းတော်မူရသည်။ ပုံနှိပ်ပြီးစာအုပ်ရှိလျှင်လည်း ထိုစာအုပ်နှင့်တိုက်ဆိုင်ပေးပါရန်၊ မရှိလျှင်လည်း ပေမူရှာ၍ တိုက်ဆိုင်ပေးပါရန် ပန်ကြားတော်မူရသည်။

ဆရာတော်အရှင်ဉာဏိန္ဒလည်း ခက်ခက်ခဲခဲရှာဖွေ၍ မဟာစည်ဆရာတော် ထံသို့ ပြန်လည်ပေးပို့တော်မူသည်။ ဤသို့စာပေးပို့ရသည်မှာ (အသွားသက်သက်)ပင် ၁၀-ကြိမ်ခန့်မျှရှိကြောင်း မဟာဋီကာနိဿယနိဒါန်း (ဝိ)အရ သိ ရပေသည်။ မဟာစည် ဆရာတော်သည် မူမှန်ရရှိရေးအတွက် ဤမျှအားထုတ်တော်မူခဲ့ရသည်။ သီရိလင်္ကာ၌ ရှိသမျှ မူမှန်ချည်းမဟုတ်သော်လည်း မူကွဲများကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုရသဖြင့် မူမှန်ဆုံးဖြတ်ရေး၌ ကျေးဇူးများ လှပေသည်” ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကြည်ညိုဖွယ်ဂုဏ်များကို ဝက်လက်မစိုးရိမ်ဆရာတော် ဦး
တိဿက ဖော်ပြထားသည်မှာ “ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှာ ဉာဏ်တော်အင်အားသာ ကြီးမားထက်မြက်တော်မူ
သည်မဟုတ်၊ ဝီရိယအင်အားမှာလည်း သူမတူအောင်ကြီးမားလှလေသည်။ သာသနာ့ရိပ်သာတွင် သီတင်းသုံး နေ
တော်မူရာ၌ အအားမပေးဘဲ ရေးစရာရှိသောကျမ်းဂန်များကို အချိန်ရသမျှရေးသားပြုစုတော်မူသည်။ သာသနာရေး
ကိစ္စဖြင့် တခြားတပါးသို့ကြွရောက်ရာ၌လည်း ပြင်ဆင်စရာရှိသော စာမူများကို ယူဆောင်တော်မူ လျက် ရထားပေါ်
မှာဖြစ်စေ၊ သင်္ဘောပေါ်မှာဖြစ်စေ၊ ရောက်ရာဌာန၌ဖြစ်စေ၊ အနီးသို့ဆည်းကပ်ရောက်လာ သူများ ကင်းရှင်းတိုင်း
ကျမ်းဂန်များကို ကြည့်ရှုခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ဖြင့် အချိန်ကိုအသုံးပြုတော်မူလေ့ရှိသည်။

၁၃၃၅-ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လဆုတ် ၅-ရက်နေ့မှစတင်၍ သာသနာပြုခရီးကြွ တော်မူစဉ် အထက်အညာဒေသ၌ မိုးအလွန်များပြီး စိုစွတ်ထိုင်းမိုင်းလျက်ရှိသည်။ ရာသီဥတု မည်မျှပင်ကြမ်းတမ်းသည်ဖြစ်စေ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော သာသနာရေးကိစ္စဖြစ်သည့်အလျောက် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် နောက်တွန့်ဆုတ်တော်မမူဘဲ ကြွရောက်တော်မူသည်။ ဆိပ်ခွန်၌သာသနာပြုစဉ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပြင်းထန်သောအဖျားဝေဒနာကို ခံစားရ၍ ဆေးကုသသောဆရာဝန်များက ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား တရားမဟောဘဲ အနားယူပါရန် လျှောက်ထားကြ၏။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်ကား သာသနာရေးနှင့်စပ်လျဉ်းလာပြီဆိုလျှင် ကျရာတာဝန်ကို ဇွဲလုံ့လဖြင့် မပြီးမနေ ဆောင်ရွက်တော်မူတတ်သော ပင်ကိုယ်သဘောကြောင့် မည်မျှပင်ခက်ခဲစေကာမူ ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်တော်မူပါသည်။ နတ်တော် လဆန်း ၂-ရက်နေ့အထိ ရက်ပေါင်း ၄၀-ကျော်အတွင်း ဆိပ်ခွန်၊ စစ်ကိုင်း၊ ရွာသစ်ကြီး၊ မန္တလေး၊ တောင်ငူ၊ ကျွဲပွဲ၊ ဖြူး၊ ပဲခူးယံကုန်း၊ ညောင်လေးပင်၊ ပြန်တန်ဆာ၊ ဒိုက်ဦး စသောမြို့များ၌ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရားတော်များကို နှစ်ည၊ သုံးညစီ ခရီးစဉ် တလျှောက်လုံး ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သာသနာတော် ခရီးတလျှောက်တွင် တစ်ထောက်သောခရီးပေတည်း” ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။

၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆုတ် ၁-ရက်နေ့တွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မန္တလေးမြို့မှ လေယာဉ်ဖြင့် ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့သို့ တရားဒေသနာဖြန့်ချိရန် ကြွတော်မူလေသည်။ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မြစ်ကြီးနား၊ မိုးကောင်း၊ မိုးညှင်း၊ ဟိုပင်၊ မော်လူး၊ ဘောလယ်ရွာတို့၌ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာတရား တော်များကို ၉-ပွဲဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ တစ်မြို့မှတစ်မြို့ရောက်ရန် မီးရထား ဖြင့်တတန်၊ ဂျစ်ကားဖြင့်တတန်၊ မီးရထားသံလမ်းပြေးကားဖြင့်တတန်၊ ပင်ပန်းသည်ကို အမှုမထားပဲ သည်းခံ၍ ကြွတော်မူခဲ့လေသည်။ လဆုတ် ၉-ရက်နေ့ ညနေ ၅-နာရီတွင် မန္တလေးမြို့ စိန်ပန်း ရတနာပုံသာသနာ့ရိပ်သာသို့ ကျန်းမာစွာ ပြန်လည်ရောက်ရှိတော်မူပါသည်။ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကချင်ပြည်နယ်တွင် ပင်ပန်းလာသမျှ မန္တလေး၌ တစ်ညမျှ အေးချမ်းစွာ အနားယူရန် စီစဉ်ထားသော်လည်း မီးရထား တစ်ညနောက်ကျ၍ မန္တလေးတွင် နာရီပိုင်းမျှသာနားတော်မူကာ ကြိုတင်စီစဉ် ထားသည့်အတိုင်း ညောင်လေးပင်မြို့သို့ကြွရောက်ရန် ည ၈-နာရီတွင် ဘူတာသို့ဆင်း၍ ခရီး ဆက်တော်မူ လေသည်။ ညောင်လေးပင်တွင် ၂-ည၊ ပြန်တန်ဆာတွင် ၂-ည၊ ဒိုက်ဦးတွင် ၂-ည တရားဟောကြားတော်မူပြီး တန်ခူးလဆန်း ၁-ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်သာသနာ့ ရိပ်သာသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိတော်မူပါသည်။

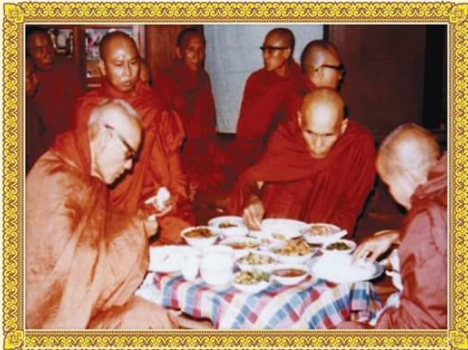
ပြောင်မြဲဆရာတော်ကြီး၊ မေဒါတောရဆရာတော်ကြီး၊
မဟာမြိုင်ဆရာတော်ကြီး၊
ညောင်လေးပင်တောရဆရာတော်ကြီး၊
မဟာရည်ဆရာတော်ကြီး၊
တော့ညွှန်ကျောင်းဆရာတော်ကြီးနှင့် ဆရာတော်ဦးသံဝရ
(မော်လမြိုင်မဟာမြိုင်တောရ ၂၅-၄-၁၉၆၅)

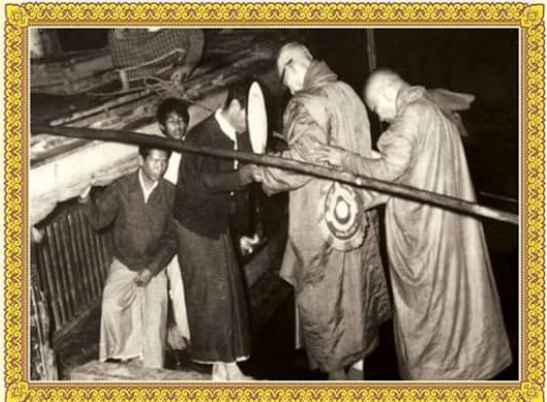
မဟာရည်ဆရာတော်ကြီးအား
အင်္ဂလိပ်လေသံသယဗြူစီရိုက်ရုံ
ကျောင်းရုံးကျောင်းဆရာတော်ကြီးနှင့်
အတူ ဖုလိုင်ရင်

တိပုဂ္ဂိုလ် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတမဟာရည်

တော့ညွှန်ရင်
မဟာရည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား
သာသနာ့မြူစီရိုက်ရုံတွင် သာသနာ့ပုဂ္ဂိုလ်
ဆရာတော်ကြီးနှင့်အတူ ဖုလိုင်ရင်

တော့ညွှန်ရင်
မဟာရည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား
မြိုင်တွင်သာသနာ့မြူစီရိုက်ရုံတွင်
ဖုလိုင်ရင်

တော့ညွှန်ရင်
မဟာရည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား
မြိုင်တွင်သာသနာ့မြူစီရိုက်ရုံတွင်
ဖုလိုင်ရင်

၁၃၄၃-ခုနှစ်၊ ကဆုန်လလောက်တွင် ကယားပြည်နယ် ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် အထက်မြန်မာပြည်တစ်ခွင်မှ တရားဟော တရားပြ ပင့်ထားကြသဖြင့် ၂-လကြာမျှကြွရန် ခရီးစဉ်ရေးဆွဲကြရလေသည်။ နိုင်ငံခြား သာသနာပြုခရီးစဉ်လည်း ရှိနေ၍ ကယားပြည်နယ်ခရီးစဉ်ကို ကိုယ်စားတစ်ပါးလွှတ်ရန် လျှောက်ထားရာ သက်တော် (၇၇)နှစ်ရှိပြီဖြစ်သည့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ဘုရားလက်ထက်က အယူဝါဒမတူဘဲ တိတ္ထိတွေ သာရှိနေတဲ့နေရာကို မြတ်စွာဘုရားကြွ တာပဲ၊ ကိုယ်ည့်ရင် သူတို့ဝါဒအတိုင်း ဟောတာ ထဲ ပါသွားမှာပေါ့လေ၊ ကိုယ်ကတော်ရင်တော့ ကိုယ့်ဝါဒအတိုင်း ကိုယ်ဟောတဲ့အထဲ သူတို့ပါလာမှာပေါ့၊ ခရီးစဉ်အတိုင်းကြွရင် ကောင်းပါတယ်”ဟု မိန့်တော်မူပြီး အစီအစဉ်ကို မ ဖျက်ရပါ။

တစ်ချိန်တွင် သုံးခွမြို့နယ် ရွာတစ်ရွာသို့ ရိပ်သာဖွင့်ပေးရန် ကြွတော်မူရာ၌ လမ်းကလည်း လယ်ကြား အဆင်း အတက်များသည့်လမ်း၊ ဆောင်းကုန်နွေကူးရာသီ ဖုန်က အလိပ်လိုက်အလုံးလိုက် တက်သည့်လမ်း၊ စီးရသည့်ကား က ခေါင်းခန်း၌ ဘေးမှ အကာမပါ၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဘေးကိုထွက်မကျရအောင် ဘေးကနေ ကြိုးကြီးနဲ့ ချည် ပြီး ကာထားပေးရသည်။ နောက်ကစီးသည့်ရဟန်းကလည်း ဆရာတော်ကြီး၏ပခုံး ကို နောက်ကနေဖက်ကိုင်ပြီး ထိန်းပေးထားရသည်။ မြေကြီးပေါ် အေးစေရန် သဲခင်း၊ ရေဖြန်းထားသည့် ယာယီထန်းရွက်တဲထဲတွင် သီတင်းသုံး လျက် ရိပ်သာအသစ်ဖွင့်ပေးကာ သာသနာပြုတော်မူလေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ထိုခရီးစဉ်ကို မငြီးငြူပဲ “ဟိုကပုဂ္ဂိုလ်တွေက သဒ္ဓါတရားကောင်းလိုက်ကြတာ တရားအားထုတ်သူတွေ အများကြီး” ဟုပင် ဝမ်းမြောက် စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း နမ့်ခမ်းမြို့နယ် မန်အောင်ကျေးရွာရှိ “မဟာစည် မဟာသတိပဋ္ဌာန် မန်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်” သို့ ၁၃၁၈-ခုနှစ် တန်ခူးလဆန်း ၄-ရက်နေ့က ကြွရောက်တော်မူခဲ့ပါသည်။ နမ့်ခမ်းမြို့မှ တောင်ပေါ် မန်အောင်ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်သို့ ဝေါတော်ဖြင့်ပင့်ဆောင် ရာတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ခွင့်မပြုသောကြောင့် တောင်ပေါ်မြေနီလမ်းအတိုင်း ဂျစ်ကားဖြင့် ခက်ခဲ စွာပင့်ဆောင်ကြလေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပဋိပတ္တိသာသနာနဂ္ဂဟအသင်း အမှုဆောင်လူကြီး များ၊ ယောဂီသူတော်စင်များနှင့် တရားနာပရိသတ်များကို သြဝါဒပေးတော်မူ၍ သတိပဋ္ဌာန်တရား ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကြွရောက်ရန်ခဲယဉ်းလှသော ဤဌာနသို့ လွန်တော်မမူမီ တစ်နှစ်အတွင်း ဒုတိယအကြိမ် ကြွရောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဤဌာနတွင် ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ရုပ်တုတော်နှင့် အရိုးဓာတ်တော်စေတီကို ရိုသေလေးမြတ်စွာ ပူဇော်ထားရှိ လေသည်။

၇။ ပြည့်စုံသော မဟာစည်သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာ ရှုမှတ်အားထုတ်ပုံနည်းစနစ်

တရားအားထုတ်မည့်ယောဂီတို့သည် အရည်အချင်းလုံလောက်သော ဆရာများထံမှ နည်းနိဿယသြဝါဒများကို ရကြ၍ ရသင့်ရထိုက်သော ဉာဏ်ထူး၊ တရားထူးများကို ချမ်းချမ်းသာသာနှင့် အပြည့်အစုံရရှိသွားကြစေရန် ရည်ရွယ်၍ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ရဟန်းတော်များအတွက် ချမှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းဥပဒေများမှာ ပြည့်စုံလှသည် ဖြစ်ရာ အချို့ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

“ပရိယတ္တိအရည်အချင်းကဏ္ဍတွင် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတို့ ၏မှတ်တမ်းကျမ်းတို့၌ ကျေပွန်စွာလေ့လာပြီးဖြစ်စေရမည်။ ပရမတ္ထသရုပ်သဘောတို့၌ ပိုင်နိုင်သောဉာဏ်ရှိသည့်ပြင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာကိုလည်း

လေ့လာပြီးဖြစ်စေရမည်။

ပဋိပတ္တိအရည်အချင်းကဏ္ဍတွင် မဟာစည်ဆရာတော်၏ နည်းနိဿယအတိုင်း ဝိပဿနာတရားကို အပြည့်အစုံကျင့်သုံးအားထုတ်ပြီး ဖြစ်ရမည့်အပြင် ကမ္မဋ္ဌာန်း စစ်မေးရေး၌လည်း ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းပြီး ဖြစ်စေရမည်။

မြတ်စွာဘုရား ပညတ်တော်မူအပ်သော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်များကို အသက်ပမာထား၍ လေးစားလုံခြုံစွာ လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမည်။ နေထိုင်ရေးကဏ္ဍတွင် တည်ကြည်သောဣန္ဒြေသိက္ခာနှင့် ပြည့်စုံစေရမည်။ အထူးအားဖြင့် အရေးကြီးသော အကြောင်းကိစ္စမရှိဘဲ မာတုဂါမတို့နှင့် ကြာရှည်စွာ လက်ခံ၍စကားပြောဆို နေခြင်းမရှိစေရ။ သွားလာရေးကဏ္ဍတွင် အမှတ်သတိမကင်းသဖြင့် ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသော သွားလာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံစေရမည်။

ဟောကြားရေးကဏ္ဍတွင် မိမိတို့၏ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာန၌ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းစဉ် တရားများကို မဟာစည်ဆရာတော်၏ ယူဆဟောပြောပုံအတိုင်း ဒေသနာတော်နှင့်အညီ ဟောပြောရမည်။ ပြင်ပ တရားပွဲများ၌မူကား တရားနာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အဇ္ဈာသယကို ထောက်ချင့်၍ သဒ္ဓါပသန္နဖြစ်စေခြင်းငှါ သင့်လျော်သလို ဟောပြောနိုင်ခွင့်ရှိပေ၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းစစ်မေးရာ၌ ယောဂီတို့၏ဉာဏ်အဆင့်အတန်းအားလျော်စွာ တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်စေခြင်းငှါ သင့်လျော်သောတရားများကိုဟောကြားခြင်း၊ ယောဂီ၏ သန္တာန်၌ဖြစ်ပေါ်နေသော သတိ၊ သမာဓိ၊ ဉာဏ်များကို ထိုက်တန်သလောက်ချီးမြှောက်၍အားပေးခြင်း၊ ရှုမှတ်မှုဖြင့်ပင် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဖြစ်လာပုံ၊ ဗောဓိပက္ခိယတရားများပြီးစီးသွားပုံ စသောအားပေးတရားများကို ဟောကြားရမည်။ တရားဟောရာ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစစ်မေးရာ တို့၌ မယဉ်ကျေးသောဥပမာနှင့် ဟာသကထာတို့ကို ထည့်သွင်း၍ မပြောမိစေရန် အထူးသတိပြုရမည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတစ်ဦးစစ်မေးနေသော ယောဂီအား ၎င်းဆရာကခွင့်မပြုဘဲ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်၍ စစ်မေးခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းများကို မပြုရ။

ဆက်ဆံရေးကဏ္ဍတွင် လန္တီ ပေသလ သိက္ခာကာမ ဖြစ်သည်ဟုယုံကြည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းစစ်မေးရာ၌ တပည့်ယောဂီတို့သည် မိမိတို့၏ သမာဓိဉာဏ်အတွေ့များကို ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း မရွံ့မကြောက်ပြောကြားနိုင်စေရန် အလိုငှါ၎င်း၊ စိတ်အားတက်ကြွလာစေရန် အလိုငှါ၎င်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာမှ သင့်လျော်သလိုလိုက်လျော၍ ဖော်ရွေစွာပြောဆိုနိုင်ခွင့်ရှိသော်လည်း အခြားကာလများ၌မူကား ထိုသို့သော ပြောဆိုဆက်ဆံမှုများ မရှိစေမူ၍ တည်ကြည်စွာ ပြောဆိုဆက်ဆံရမည်။ တပည့် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၏ သဒ္ဓါတရားအလျောက် ပေးလှူခြင်းမှတစ်ပါး ဉာတိ၊ ပဝါရိတ မဟုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ထံမှ အလှူခံခြင်း အလျှင်းမရှိစေရ” အစရှိသည်၍ ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တပည့်များအပေါ် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း တရားတော်၌ ယုံကြည်လျက် အလေးအနက်ထား ဆောင်ရွက်ကြရန်လည်း အစဉ် ဆုံးမညွှန်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ပဲခူးသာသနာ့မဏ္ဍိုင် ပါဠိတက္ကသိုလ်တိုက် ဆရာတော်ကြီး အရှင်ပညာဇောတ (၁၂၇၉-၁၃၅၈)သည် ပရိယတ်တွင် ဒသမရွှေကျင်သာသနာပိုင် မြောင်းမြဆရာတော်ဘုရားကြီး၊ ပဋိပတ်တွင် မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးတို့၏ တပည့်ဖြစ်၍ ပဋိပတ် မကင်းသော ပရိယတ်ကို သင်ကြားပေးပြီး ၁၃၃၉-ခုနှစ် ပဌမပြန်နှင့် ဓမ္မာစရိယ စာမေးပွဲပြီးချိန်တွင် တရားစခန်းဖွင့်လိုကြောင်း မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား သွားရောက် လျှောက်ထားရာ “ဒီလိုလုပ်ငန်းစဉ်ဟာ သာသနာတော်အတွက် အကောင်းဆုံး ဖြစ်တယ်”ဟု မိန့်တော်မူပြီး ထူးထူးခြားခြား ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တော်တိုင် ပဲခူး မဏ္ဍိုင်စာသင်တိုက်သို့ ကြွရောက်လျက် သံဃာ ၃၀၀-ကျော်ကို တရားစခန်း ဖွင့်ပေးတော်မူသည်။ ဆရာတော်ကြီးဦးသုဇာတသည် စခန်းပွဲပြီးသည်အထိ ဟောကြားပြသပေးပါသည်။ မဏ္ဍိုင်ကျောင်းမှ ယောဂီသံဃာများ ရန်ကုန်ရိပ်သာကြီးတွင် ဆက်ပြီး ရှုမှတ်နိုင်ရန်လည်း စီစဉ်ပေးကြသည်။ ထိုနှစ်မှစ၍ မဏ္ဍိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပျံလွန်တော်မူသည် အထိ နှစ်စဉ်တရားစခန်းပွဲ ကျင်းပ၍ ဟောပြောပေးခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၈-ခုနှစ် ပူဇော်ပွဲကျင်းပချိန်မှာ ရိပ်သာခွဲများမှ လာရောက်ကြတဲ့သူတွေ တိုးတက် များပြားလာသလောက် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားနဲ့ မနီးစပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေပါလာ၍ တချို့ အရုဏ်စားပြီး လျှောက်လည်နေကြသည်ကို ဆရာတော်ကြီး သိတော်မူသောအခါ “ရိပ်သာခွဲများမှ လာရောက်ကြတဲ့ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ ပုဂ္ဂိုလ်များ အားလုံးဟာ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆက်စပ်စိတ်ဝင်စားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေသာ လာ ရောက်စေလိုပြီး ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ မနီးစပ် စိတ်မဝင်စားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ရိပ်သာခွဲများက ခေါ်မလာရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်ဆိုတဲ့အချက်ကို သတင်းစာကြေညာချက်တွေမှာရော ဖိတ်စာမှာရော ထည့်သွင်း ရိုက်နှိပ်ပါ”ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဦးပွင့်ကောင်းအား ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ “ဘုန်းကြီးက တရားအားထုတ်ပြီးသားပုဂ္ဂိုလ်တွေပဲ အမှုဆောင်လုပ်စေချင်တယ်”ဟု မိန့်တော်မူခဲ့ဖူး လေသည်။

၁၉၇၈-ခုနှစ် မေလ နေတစ်နေ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌဦးပွင့်ကောင်းနှင့် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးဘကလေး တို့အား ဆရာတော်ဘုရားကြီးက . . .

“ဒကာကြီးတို့ တိပဋကဓရ ရွေးချယ်ပွဲကို ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေသို့ ရွှေပြောင်းကျင်းပသင့်တယ်လို့ ဘုန်းကြီးယူဆတယ်။ တိပဋကဓရ ရွေးချယ်ပွဲလုပ်နေဆဲ တစ်လခွဲ လောက်အချိန်ဟာ တိပဋကဓရ ရွေးချယ်ပွဲနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စာပြန်မယ့်နေရာ စာဖြေရမယ့်နေရာ ဆွမ်းကပ်ရမယ့်နေရာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးနေရတဲ့အတွက် တရား အားထုတ်ရမယ့် သံဃာတော်တွေနဲ့ အမျိုးသားယောဂီများအားလုံးကို လုံးဝ လက်မခံနိုင်အောင် ပိတ်ထားရပါတယ်။ အချို့အမျိုးသမီးဘက်ကလည်း အတော်လျော့နည်းသွားတဲ့ အခြေရောက်သွားပါတယ်။ ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေရှိ အဆောက်အအုံများကို ကြည့်လိုက်တော့ ဘာမှအသုံးမချဘဲ ပိတ်ထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာအေးမှာဆိုရင်တော့ အဆောက်အအုံတွေကလဲများ၊ ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းလဲ ရှိတဲ့အတွက် စာပြန်စာအံ သံဃာတော်များအတွက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရှိရန် သင့်တော်လိမ့်မယ်လို့ ဘုန်းကြီးယူဆပါတယ်။

တိပိဋကဓရ ရွေးချယ်ပွဲကို ကမ္ဘာအေးမှာ ရွှေပြောင်းကျင်းပရင် မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာကြီးမှာလဲ တရား အားထုတ်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက် အဆက်မပြတ် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားနိုင်တာပေါ့။ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ နှစ်ဦးနှစ်ဝစလုံး အဆင်ပြေဖို့က တိပိဋကဓရရွေးချယ်ပွဲကို ကမ္ဘာအေးကိုပြောင်းတာ အကောင်းဆုံးပဲ” ဟူ၍ မိန့် တော်မူခဲ့လေသည်။

“ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ရာမှာ သက်သတ်လွတ်စားပြီး အားထုတ်တာနဲ့ သက်သတ်လွတ်မစားပဲ အားထုတ်တာ စွဲလမ်းနှစ်သက်မှုမရှိရင် ဘာမှမထူးပါဘူး၊ အတူတူပါပဲ။ စွဲလမ်းခုံမင်မှု ရှိနေရင်တော့ ရေပဲသောက်သောက် တဏှာ လောဘ ဖြစ်တာပါပဲ။ (ဘုန်းကြီးတို့ သက်သတ်လွတ်စားတယ်ဆိုတာ ဘုန်းကြီးရဲ့ နှင်းခုနာရောဂါ ဝေဒနာဟာ အညှီအဟောက်နဲ့ မတည့်တဲ့အတွက် သက်သတ်လွတ် ဟင်းသီးဟင်းရွက် စားနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် တချို့က အထင်တစ်မျိုး ရောက်နေကြပါတယ်။ ဘုန်းကြီး က အဓိဋ္ဌာန်နဲ့စားတာ မဟုတ်ပါဘူး။)

ရဟန်းဝတ်ပြီးတော့ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်တာနဲ့ လူဝတ်ကြောင်အဖြစ် တရားအားထုတ်တာဟာ အနာဂါမ် ထိအောင် မထူးပါဘူး။ ရဟန္တာဖြစ်မှသာ လူဝတ်ကြောင်နဲ့ ဆက်နေလို့ မရတာပဲ ထူးခြားတာပါပဲ။

မိရိုးဖလာ ဒုလ္လဘရဟန်းခံတာတွေကတော့ ဝိနည်းကိုနားမလည်ရင် အပြစ်ဖြစ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာ မပြတ်ရှုမှတ်နေ ရင်တော့ ဝိပဿနာတရား အမြဲရှုမှတ်နေရင်တော့ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ ဘုန်းကြီးအနေနဲ့တော့ ရဟန်းအဖြစ်နဲ့ အားထုတ်အားထုတ်၊ လူဝတ်ကြောင်အဖြစ်နဲ့ အားထုတ်အားထုတ် စိတ်သန်သလို ယုံကြည်ချက်ရှိသလို အားထုတ် ပါ။ ဝီရိယရှိရှိ အဆက်မပြတ် ကြိုးကြိုးစားစား ယုံယုံကြည်ကြည် အားထုတ်တဲ့အပေါ်မှာသာ မူတည်ပြီး ထူးခြားပါ လိမ့်မယ်” ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက-

“မြန်မာပြည်မှာရှိကြတဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက အဆက်မပြတ် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ ပြုနေတာကြောင့် နောက်ဘဝ အကျိုးပေးတဲ့အခါ တခြားတိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံကြီးတွေမှာ သူဌေးကြီးတွေ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်ကြီး တွေ၊ ဖြစ်နိုင်ကြတဲ့ သဘောရှိပါတယ်။ အဲဒီ မှာ လူသွားဖြစ်ပြီးတော့ သူတို့ဆီမှာရှိတဲ့ အလေ့အကျင့်အတိုင်း ကာမဂုဏ်တွေ ခံစား စံစား ရတဲ့ အခြေအနေပေါ်တည်ပြီး အကုသိုလ်တွေက ဟိုဘဝမှာ ဆက်တိုက်ဖြစ်ကြမှာမို့ အဲဒီအကုသိုလ်တွေကြောင့်ပဲ နောင်ဘဝတွေရောက်ပြန်တော့လဲ အပါယ်လေးပါး မုချ လားကြရမယ်ဆိုတာ ယုံကြည်သင့်တယ်။

အခုဘဝမှာ ဒါန၊ သီလ ကုသိုလ်ကောင်းမှုချည်းပဲမဟုတ်ဘဲ ဝိပဿနာတရားကို ဆရာသမားကောင်းနဲ့ စနစ်တကျ အားထုတ်လို့ အဆင့်တော်တော်မြင့်တဲ့ သင်္ခါရုပေက္ခဉာဏ် (သို့မဟုတ်) အနည်းဆုံး ဥဒယဗ္ဗဉာဏ် အဆုံးလောက် ထိအောင် ကျေကျေ လည်လည် အားထုတ်နိုင်မယ်ဆိုရင် ဝိပဿနာပညာဦးစီးတဲ့ ဉာဏ်ကြောင့် နောက်ဘဝတွေမှာ မေ့မေ့လျော့လျော့မဖြစ်ပဲ မှန်ကန်တဲ့သတိတရားလဲ ရလာတဲ့အတွက် အကုသိုလ် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို မလိုက်စား

ချင်ပဲ နည်းလမ်းမှန်ကန်တဲ့အကျင့်တွေကို ရှာဖွေတတ်တဲ့သဘော ဖြစ်ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဝိပဿနာ ကုသိုလ်ကြောင့် တချို့နိုင်ငံခြားသားတွေဟာ ရိပ်သာကြီးလို နေရာတွေမှာ ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်ဖြစ်ကြပါ တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ကြောင့် ရရှိလာတဲ့ ပညာဉာဏ်ဟာ ဘဝဆက်တိုင်း မပျောက်မပျက်ဘဲ တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်သွားနိုင်ပါတယ်” ဟူ၍ မိန့်တော် မူခဲ့လေသည်။

၈။ ချီးမြှောက်သင့်သော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်များကို ချီးမြှောက်တော်မူခြင်း

“အမေရိကန်နိုင်ငံ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်မှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်စာအုပ်ကြီးတွင် ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္ဘိ၏နိဒါန်း၌ အဋ္ဌကထာကျမ်းပြု အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ မထေရ်ကို မတရားစွပ်စွဲပုတ်ခတ်၍ ရေးသားထားသည်။ ထိုအတွက် ၁၃၁၉-ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာအေး၌ ဝန်ဆောင်သံဃာအဖွဲ့ အစည်းအဝေးတစ်ခု ကျင်းပ၍ ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္ဘိ၏ စွပ်စွဲချက် များကိုချေပလျက် အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသမထေရ်မြတ်၏ စစ်မှန်သော ဂုဏ်သတ္တိတို့ကို ပေါ်လွင်စေသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ် နိဒါန်းရေးသားရန်ဆုံးဖြတ်၍ ထိုသို့ရေးသားသည့်တာဝန်ကို အနီးစခန်းဆရာတော်၊ မဟာစည်ဆရာတော်၊ အရှင်ဝိစိ တ္တသာရာ ဘိဝံသဆရာတော်နှင့် အရှင်သီလာနန္ဒဘိဝံသတို့အား တာဝန်လွှဲအပ်ရန် တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ် တော်မူကြသည်။ ထိုနောက် နိဒါန်းရေးအဖွဲ့ဝင်ဆရာတော် ၃-ပါးတို့လည်း မဟာစည်ဆရာတော်အား နိဒါန်းမူကြမ်း ရေးသားရန် တာဝန်လွှဲအပ်ကြသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်သည် သက်ဆိုင်ရာ ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို လည်းကောင်း၊ သာသနာ့သမိုင်းဆိုင်ရာ ဒီပဝင်၊ မဟာဝင်၊ စူဠဝင်၊ နိကာယ၊ သင်္ဂဟ စသောကျမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဤနိဒါန်းနှင့်သက်ဆိုင်မည့် ရှေးဟောင်းသုတေသနဆိုင်ရာ ရေးသားချက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ များစွာသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာရေးကျမ်း တို့ကို လည်းကောင်း၊ အထပ်ထပ်ကြည့်ရှုစစ်စစ်လေ့လာ၍ အချိန်ယူကာ ရေးသားတော်မူလေသည်။ ထိုနောက် နိဒါန်းပြုစု ရေးအဖွဲ့သို့ တင်ပြတော်မူသည်။ နိဒါန်းမူကြမ်းမှာ အလွန်ပြည့်စုံနေပြီဖြစ်ရာ ပြင်ဆင်နုတ်ပယ် ဖြည့်စွက်ဖွယ်မရှိ ဖြစ်၍ ဆရာတော် ရေးသားတော်မူသည့်အတိုင်းပင် အတည်ပြုလိုက်ကြလေသည်။

ဆရာတော်သည် ဤမျှဖြင့်ကျေနပ်တော်မမူသေးဘဲ ပါဠိအရေးအသားတွင် နာမည်ကြီးလှသည့် သပြေကန် ဆရာတော် အရှင်ဝါသေဋ္ဌဘိဝံသထံသို့ပို့၍ လိုအပ်သည်များကိုပြင်ဆင်၍ အနုဂီတိဂါထာများပါ ရေးသားပေးပါရန် တိုက်တွန်းခဲ့လေသည်။ သပြေကန်ဆရာတော်သည် နိဒါန်းမူကြမ်းကိုဖတ်ရသောအခါ ပြင်စရာဟူ၍လည်း မတွေ့ရ၊ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလှသဖြင့် အထူးရွှင်ပြသွက်လက်သောဉာဏ်ဖြင့် အနုဂီတိဂါထာပေါင်း ၇၄-ဂါထာမျှ ရေးသား တော်မူခဲ့လေသည်။”

ဤသို့ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် မိမိထက်သက်တော် ၆-နှစ်မျှငယ်သော်လည်း သပြေကန် ဆရာတော်ကြီးအား အထူးချီးမြှောက်တော်မူခဲ့လေသည်။ ဤ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာဖြင့် မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အရှင်မဟာ

ဗုဒ္ဓဃောသဆရာတော်တို့ ရေးမှုရေးဟန်ကိုမီအောင် ရေးစွမ်းနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ထင်ရှားရှိကြောင်း ကြေညာပြီး ဖြစ်လေသည်။ ပိဋကတ်ကျမ်းသက်သက်မျှသာမက သမိုင်းဆိုင်ရာ၊ အယူဝါဒဆိုင်ရာ ကျမ်းတို့၌လည်း ကျွမ်းကျင်ခြင်း၊ မည်သည့်အယူအဆမဆို သမာသမတ်စိတ်ထားဖြင့် ဝေဖန်စိစစ်နိုင်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့်ပင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂနိဒါနကထာကို အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ပါဠိပညာရှင်တို့ကပင် ချီးကျူးစကား ပြောကြားကြလေသည်။

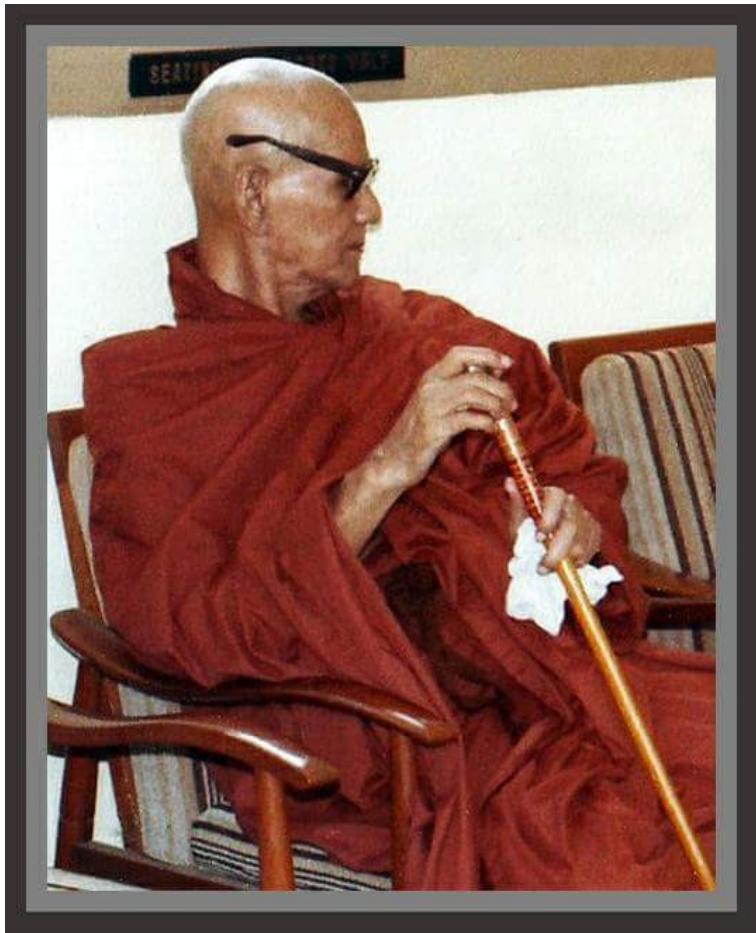
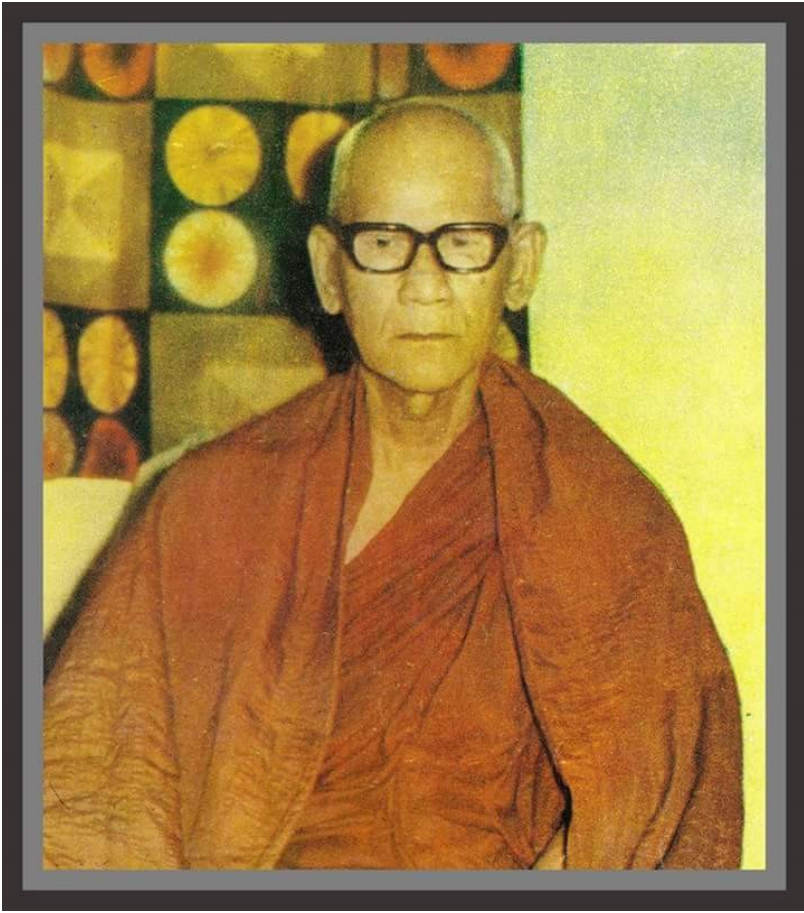

၉။ ကြည်ညိုဖွယ် နိဝါတဂုဏ်၊ နိမာနဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်း

“ကထာဝတ္ထု အနုဋီကာလာ နျာသသုတ္တမှယူ၍ပြဆိုသည့် နိဂ္ဂဟဋ္ဌာန ၂၂-ပါးကို အလွယ်တကူ သိနားလည်နေစေလိုသော ပြင်းပြစွာဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ထိုစိတ်ဆန္ဒ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ သင့်လျော်သော ကျမ်းတစ်စုပြုစုရန် ကြံမိသောအခါ မိမိကိုယ်တိုင် ပြုစုခြင်းထက် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသအားပြုစုရန် တောင်းပန်တိုက်တွန်းခြင်းက ပိုမို၍ပြည့်စုံခိုင်လုံသောအားဖြင့် အထူးပင်ကျေးဇူးများလိမ့်မည်ဟု မြော်မြင်မိ သောကြောင့် ထိုအရှင်အား ရေးသားပြုစုရန် တောင်းပန်တိုက်တွန်းခဲ့ပါသည်။

ထိုတိုက်တွန်းချက်အရအားဖြင့် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ စိတ်ဆန္ဒထက်သန်စွာဖြင့် သက်ဆိုင်ရာကျမ်းများမှ ဖော်ပြသင့်သောအချက် အလက်ဟူသမျှကို လိုလေသေးမရှိအောင် အပြည့်အစုံ ဖော်ပြ၍ ဤဝါကျာဝယဝ, ဝဏ္ဏနာ ကျမ်းကို ပြုစုခဲ့ပေသည်” ဟု ကျမ်းဦး၌ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့သော အမှာစကား၌ မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချ၍ မာနကင်းစင်တော်မူသော မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ဂုဏ်ကို သိမြင်နိုင်ပါသည်။ အကြောင်းကား ထိုစဉ်အချိန်က အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသသည် သက်တော် ၄၀-ကျော်မျှရှိ၍ မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအောက် ၂၃-နှစ်ခန့်ငယ်ပေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး မန္တလေးသို့ရောက်ရှိစဉ် အရှင်သီလာနန္ဒာဘိဝံသ သီတင်းသုံးရာကျောင်းတိုက်သို့ ကြွတော်မူ ရန်စီစဉ်ခိုက် ဒကာဦးစိန်ဝင်း (ဝင်းလိုက်ရုပ်ရှင်)က ထိုအရှင်အား သွားရောက်ပင့်ပေးပါမည့် အကြောင်း လျှောက်ထားလာလေသည်။ ထိုအခါတွင် “စာပေနှင့်ပတ်သက်ပြီးသိလို၍ မေးမြန်းမည့်သူကသာ ဖြေကြား ပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထံ သွားရပေမည်” ဟုမိန့်ကြားပြီး ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကိုယ်တော်တိုင်ပင် ကြွသွားတော်မူခဲ့လေသည်။

၁၀။ ဥဇကဂုဏ်၊ သုဟုဇကဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူခြင်း

သက်တော်-၆၀၊ ဝါတော် ၄၀-ခန့်ရှိပြီဖြစ်၍ အရွယ်တော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သာသနာရေး ဆောင်ရွက်ချက် များအရလည်းကောင်း၊ ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက၊ အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတအစရှိသောဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးများ အရလည်းကောင်း၊ သာသနာတွင် နေ၊ လအလား ထင်ရှားတော်မူလှသော ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ကြီးသည် မိမိကိုယ်တော်တိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအပေါ်၌ ယုံမှားမှု၊ ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်နေခဲ့၍ တရားမတိုးတက်ဘဲ ရှိခဲ့သည်များကို အရိယာဝါသတရား တော်ကြီး (၁၃၂၄-ခုနှစ်) တွင် ဖွင့်ဟဝန်ခံတော်မူခဲ့သည်မှာ . . .

“ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း တကယ်အားထုတ်ကြည့်ရင် ကိုယ်တိုင်တွေ့မယ်ဆိုတာကိုတော့ ဘုန်းကြီးတို့က ရဲရဲကြီး တာဝန်ခံပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အားမထုတ်ရသေးလို့ မယုံတဲ့သူကိုတော့ အပြစ်မတင်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်တုံး ဆိုတော့ သူ ကမှ ကိုယ်တိုင် မတွေ့သေးဘဲဟာကိုး။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောရရင် ဘုန်းကြီးတို့ကိုယ်တိုင်လဲ အစက မယုံခဲ့ပါဘူး။ ဘုန်းကြီး ရဟန်းရှစ်ဝါတုန်းက မင်းကွန်းဇေတဝန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ သတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ် ခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက ဘုန်းကြီး စဉ်းစားဝေဘန်ကြည့်ခဲ့ပါတယ်။ သွားလျှင် သွားတယ်လို့ မှတ်ရမယ် ဆိုပါကော။ ရပ်လျှင်လဲ ရပ်တယ်။ ထိုင်လျှင်လဲ ထိုင်တယ်။ အိပ်လျှင်လဲ အိပ်တယ်လို့ မှတ်ရမယ် ဆိုပါကော။ ကွေးလျှင်လဲ ကွေးတယ်။ ဆန် လျှင်လဲ ဆန်တယ်။ စားလျှင်လဲ စားတယ်လို့ မှတ်ရမယ် ဆိုပါကော။ ရပ်တရား နာမ်တရားဆိုတဲ့ သဘာဝ ဓမ္မအမည် လဲ မပါဘူး။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဆိုတာတွေလဲ မပါဘူး။ တော်တော်ဆန်း တာပဲလို့ ဝေဘန်ပြီးတော့ မယုံကြည်ဘဲ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ မယုံတာက ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏပဲ။ သူက ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာ မဖြစ်နိုင်အောင် မဂ်ဖိုလ်ကို မရောက် နိုင်အောင် တားမြစ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒါကို ပယ်ရှားနိုင်ဘို့ရာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

ဘုန်းကြီးမှာတော့ အဲဒီတုန်းက ယုံမှားမှုကို အကောင်းထင်နေလို့ လျှောက်ပြီး တွေးတောနေခဲ့ပါတယ်။ သွားတယ် ကွေးတယ် ဆန်တယ် ဒီလိုမှတ်နေရတာတွေက ပညတ်တွေပဲ။ အထည်ခြစ် ပညတ်တွေကို ရှုနေတာပဲ။ ပရမတ်ကို မရောက်သေးပါဘူး။ ဒါတွေကိုမှတ်ဖို့ ဆရာတော်ကြီးက အခြေခံအနေနဲ့ ပေးထားတာဖြစ်မှာပဲ။ နောက်ကျ တော့မှ ရုပ်တွေနာမ်တွေ အသေးစိတ်ခွဲပြဋ္ဌာန်းမှာနဲ့တူတယ် စသည်ဖြင့် မျှော်တွေးစဉ်းစား နေခဲ့ပါတယ်။ ကောင်းကောင်းလဲ အားမထုတ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ရက် ၂၀-ကျော် တစ်လလောက်ကြာပေမယ့်လို့ ဘာမှထူးထူးခြားခြားမဖြစ်ခဲ့ဘူး။ နောက်ကျမှ အားထုတ်ရင်းအားထုတ်ရင်းနဲ့ အလိုလို သဘောပေါက်လာတယ်။ ‘အင်း သွားတယ် ကွေးတယ် ဆန် တယ် စသည်ဖြင့် ကိုယ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာတွေကို ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်း လိုက်မှတ်နေတာဟာ အစအခြေခံတင် မဟုတ်ဘူး။ အစလဲ ဟုတ်တယ်။ အလယ်လဲ ဟုတ်တယ်။ အဆုံးအထိလဲ ဟုတ်တယ်။ သိစရာတွေ အားလုံး ကုန်နေ ပြီ။ ဘာမျှမကျန်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီသတိပဋ္ဌာန်ကို “ဧကာယနော မဂ္ဂေါ” တခုတည်းသော လမ်း တကြောင်းတည်းသောလမ်းလို့ ဟောထားပေတာပဲ’ လို့ သဘောပေါက်လာပါတယ်” ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။

၁၁။ ဒေါသ မာန ကင်းစင်တော်မူ၍ စာနာသောစိတ်ထား ရှိတော်မူခြင်း

တချိန်က မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို အင်မတန်မာနကြီးသည်ဟု စွပ်စွဲ ပြီး သတင်းလွင့်ခဲ့ကြဖူးသည်။ ထို ကိစ္စအပေါ် တောင်တန်းသာသနာပြုဆရာတော်ကြီး အရှင်ဥတ္တမသာရ (၁၉၀၉-၁၉၉၅)က သူ၏ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ရပ် နှင့်ယှဉ်ပြပြီး အောက်ပါအတိုင်း ပြန်လည်ရေးသားတင်ပြခဲ့ပါသည်။

“မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးကို မာနကြီးသည်ဟု ပြောသံဆိုသံ တစ်ကြိမ်မက ကြားခဲ့ရဖူး၏။ မိမိနှင့် နီးကပ် စွာဆက်ဆံခဲ့သမျှ အချိန်ကာလများတွင် ဒေါသ မာနနှင့်စပ်သော အမူအရာ၊ အပြောအဆို၊ အပြုအမူမျိုး တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှ မတွေ့မြင်ခဲ့ရဖူးပါ။ လူတို့ အပြစ်တင်တတ်သော ဝါသနာအလျောက် အသားလွတ် ပြောသော ကဲ့ရဲ့စကား တွေသာဖြစ်မည်ဟု မိမိယူဆပါသည်။

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး (၁၉၀၄-၁၉၈၂) ဖလမ်းမြို့သို့ ကြွရောက်လာစဉ်က အချင်းချင်း အသက်အရွယ် မေးကြ၍ အပြန်အလှန်ပြောခဲ့ကြဖူး၏။ ထိုအချိန်က မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးမှာ သက်တော် ၇၁-နှစ်ဖြစ်၍ မိမိက ၆၅-နှစ်ဖြစ်၏။ ဆရာတော်ကြီးက ‘ဪ၊ ကျန်းမာရေး တယ်ကောင်းပါလား၊ အရှင်ဘုရားတို့အလုပ်က ပင်ပန်း ဆင်းရဲလှတယ်၊ နေရေးစားရေးလည်း ဆင်းရဲကြတယ်၊ တပည့်တော်တို့ အလုပ်ထက် ခက်ခဲကြမှာပဲ’ ဟု မိန့်တော်မူ ပါသည်။

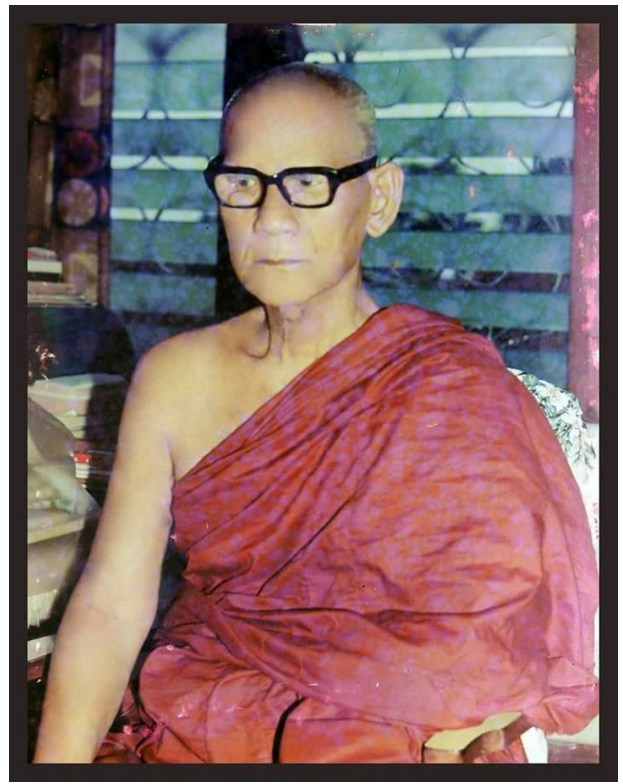
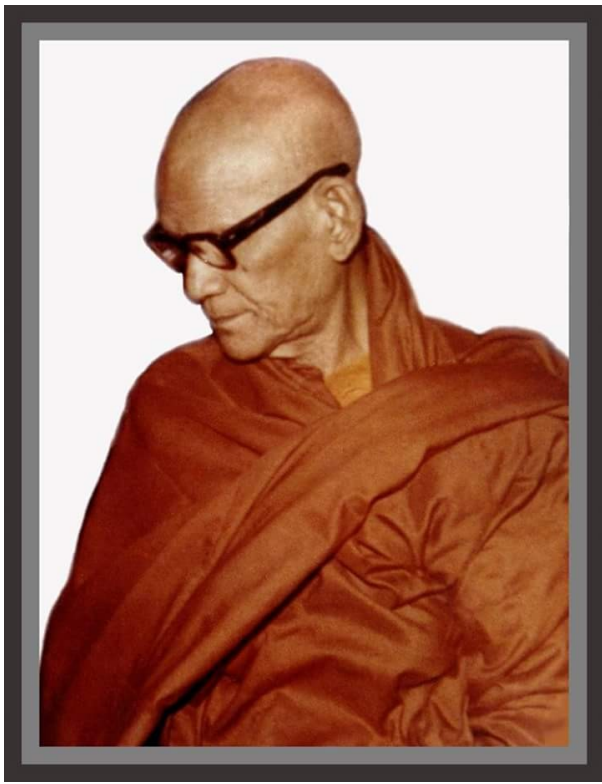
ထို့နောက် ငွေကြေးကိုလည်း အလှူမခံ၊ ဖြစ်သလိုနှင့် ရတတ်သမျှ ရောင့်ရဲ နေကြောင်း တစ်ဆင့်စကား ကြား၍ပေ လော၊ ‘သင်္ကန်းတစ်စုံနှင့် ဝတ္ထု ၅၀-ကျပ်ကို ကြိုကြိုက်ခိုက် ထောက်ပံ့ပါတယ်’ ဟု ကပ္ပိယမှတဆင့်ထောက်ပံ့၍ လက်ခံယူလိုက်ရ၏။ ကိုယ်ချင်းစာတတ်ပုံ၊ ထောက်ထားညှာတာတတ်သော စိတ်ကောင်းစေတနာရှိပုံ ပေါ်လွင်ခြင်း မှာ လက်တွေ့ဖြစ်သည်” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

တောင်တန်းသာသနာပြုဆရာတော်သည် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးထံတော်၌ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာ မတိုင်မီက တစ်လ ကြာ တရားအားထုတ်ဖူးလေသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအနီး ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်တို့ကို ၈-နှစ်ကြာမျှ ပြုစုခွင့်ရရှိခဲ့သော ရွှေမင်းဝံဆရာတော်သည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မေတ္တာတရားကြီးမားပုံ၊ တပည့်များအပေါ် ငဲ့ညှာပုံများကို ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့သည်မှာ

“ဆရာတော်ကြီးကို အလုပ်ကျွေးပြုဖို့ အနားမှာနေရပေမယ့် ဆရာတော်ကြီးဟာ သူလိုအပ်တာကို ကိုယ်တိုင်လုပ်လေ့ရှိပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီးက သူ့အချိန်နဲ့သူ့ စာကြည့်လေ့ရှိတယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ ကျုပ်တို့ အနားမှာရှိနေပေမယ့် ဘာစာအုပ်မှ ယူပေးရတယ်လို့မရှိဘူး။ လိုတဲ့စာအုပ်တွေကို ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင်ပဲ သွားယူ၊ သွားထားတတ်တယ်။ မီးဖွင့်လိုက်စမ်းပါလို့လည်း တစ်ခွန်းမှမခိုင်းဘူး။ ဆရာတော်ကြီး ကိုယ်တိုင်ပဲ ထဖွင့်တယ်။ ပိတ်တယ်။ ကိုယ်က အလိုက်တသိနဲ့ ထပြီးလုပ်ရင်လုပ်၊ ဆရာတော်ကြီးကတော့ ခိုင်းလေ့မရှိဘူး။ နေ့လည်ပိုင်း ဆရာတော်ကြီး အနားယူတဲ့ အခါ ‘ဦးဇင်း၊ သပိတ်ထဲက အပ်နဲ့အပ်ချည်ယူခဲ့ပါ။ လဲဖို့ရာ သင်္ကန်းလေးရောပေးပါဦး’ ဆိုလို့ ကျုပ်လည်း သင်္ကန်းတစ်ထည်ထုတ်ပြီး ကပ်လိုက်တယ်။ ‘သင်္ကန်းက ချုပ်ရိုးတွေ မခိုင်းဘူး’ ဆိုပြီး ချုပ်ဖို့ပြင်တယ်။ ကျုပ်က ‘တပည့်တော် ချုပ်ပါမယ်ဘုရား’ ဆိုတော့ ‘ဒီလောက်ကတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်လည်း လုပ်တတ်ပါတယ်’ တဲ့။ ချုပ်ပြီးတော့မှ အဲဒီ သင်္ကန်းကို ပြန်လဲလိုက်တယ်။ ဆရာတော်ကြီး ဆွမ်းဘုန်းပေးပြီးလို့ သပိတ်ဆေးမယ် ပြင်ရင် ကျုပ်ကဝင်ဆေးဖို့လုပ်တယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ ‘ကိုယ့်သပိတ်ကလေးတော့ ကိုယ် ဆေးမှ သင့်တော်မှာပေါ့’ တဲ့။ ဆရာတော်ကြီး မနက်တိုင်း နာယကတွေ၊ ဝန်ဆောင်သံဃာတွေနဲ့ ဘုရားဝတ် တက်တယ်။ ပြီးရင်တရားထိုင်တယ်။ အဲဒါ ဆရာတော်ကြီးရဲ့ နောက်ဆုံးအချိန်ထိပဲ။ မနက်ဆိုရင် ဆရာတော်ကြီးက အခန်းထဲမှာ စင်္ကြံလျှောက်နေပြီ။ ဆရာတော်ကြီးခြေသံ ကို ကြားနေရတယ်။ နောက် ‘ဒင်ဒင်’ နဲ့ လေးချက်လည်းခေါက်ရော ‘ဒေါက်’ ဆို တံခါးကို ဖွင့်ပြီး ထွက်လာတယ်။ ကျုပ်တို့ ဦးပဉ္စင်းငယ်တွေက နောက်ကျတတ်တယ်။ အိပ်ပျော် နေလို့ နောက်ကျတတ်တာကို သိသွားတော့ ဆရာတော်ကြီးက ကျုပ်ကို နှိုးစက်ချလိုရတဲ့ နာရီလေးပေးတယ်။ ပြီးတော့ ‘တရားထိုင်လာတာ နောက်မကျအောင် နှိုးစက်ချထား’ လို့ မိန့်တယ်” စသည်၍ ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၇၇-ခုနှစ်ထဲက ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ တရားစာအုပ် များကို ယခင်က ကမ္ဘာအေး ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့မှာ ရိုက်နှိပ်နေရာမှ စက္ကူအခက်အခဲ ကြောင့် အပြင်မှာ စက္ကူလျှောက်ထားပြီး ရိုက်နှိပ်ရန် အကြောင်းကြားချက်အရ ဓာတ်ပုံနှင့် စာရေးကိရိယာကော်ပိုရေးရှင်းဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးသန်းအား သွားရောက် တွေ့ဆုံ ပြီး စက္ကူ အခက်အခဲကို တင်ပြခဲ့ပါတယ်။

စက္ကူမရှိတော့လို့ အရေးကြီးတဲ့ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း အစရှိတဲ့ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရဲ့ ကျမ်းစာအုပ် ၁၀-အုပ်လောက် ပြတ်လပ်နေခဲ့တာ အချိန် တစ်နှစ်ခန့်ကြာခဲ့ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဦးသန်းအနေနဲ့ စာအုပ် များကို ရိုက်နှိပ် ပေးရန် အထူးကိစ္စတစ်ရပ်အနေနဲ့ အကူအညီပေးဖို့ မေတ္တာရပ်ခံခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဦးသန်းကလဲ ဖိတ်ကြားခဲ့တဲ့အတိုင်း မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား လာရောက်ဖူးမြော်ကန်တော့ရင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ ကျမ်းစာအုပ်များ ရိုက်နှိပ်ရာမှာ စက္ကူအခက်အခဲကြောင့် ပြတ်လပ်နေတဲ့အတွက် ရဟန်း၊ သံဃာ၊ စာသင်သား များနှင့်တကွ လူဒကာ၊ ဒကာမများပါ များစွာအဆင်မပြေဖြစ်ခဲ့တဲ့အကြောင်း ဆွေးနွေး ကြရင်း ယင်းစာအုပ်များ ရိုက်နှိပ်နိုင်ရန်အတွက် စက္ကူကို ဖြစ်တဲ့နည်းနဲ့ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ မေတ္တာရပ်ခံခဲ့ကြောင်း နှင့် ဦးသန်းကလဲ အထူးဆောင်ရွက်ပေးပါ့ မယ်ဆိုကြောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား လျှောက်ထားပါတယ်။ ဆရာတော်ကြီးကလဲ အလွန်ကောင်းပါတယ်လို့ မိန့်ကြားပါတယ်။

“ဒီတရားစာအုပ်များ ရိုက်နှိပ်ရေးအတွက် စက္ကူရရှိရေးမှာ အလွန်အရေးကြီး တာ မှန်ပေမယ့်လဲ ဒကာကြီးတို့နဲ့ အဖွဲ့ မှာ အခက်အခဲအလွန်တွေ့ပြီး အထိအခိုက် ရှိမယ့်ကိစ္စမျိုး တွေမယ်ဆိုပါက မဆောင်ရွက်စေလိုပါ” လို့ သြဝါဒပေးပါ တယ်။

“ကိုယ် အင်မတန်အလိုရှိနေတဲ့ ပစ္စည်းတစ်ခုအတွက် ဒကာကြီးတို့မှာ အခက်အခဲများတွေ့ပြီး ထိခိုက်မယ် ဆိုပါက

မလုပ်ကြဖို့ ကြားသိရတဲ့အတွက် အလွန်အံ့ဩကြည်ညိုမိပါတယ်။ ဒီလို အရိယာ သူတော်ကောင်းကြီးတွေအတွက် ဆိုရင် ကျွန်တော့် တာဝန်ပိုင်းကတော့ဖြင့် မဖြစ်ဖြစ်အောင်ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ ယခုပဲ စိတ်ထဲက ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါပြီ” ဆိုပြီး ဦးသာနိုးသည် သူတာဝန်ယူစဉ်ကာလအတွင်း အမြဲတမ်း ချောမော ပြေပြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးသွားပါတော့တယ်” ဟူ၍ဖြစ်လေသည်။

၁၂။ စိတ်သဘောထားပြည့်ဝတော်မူ၍ အမြော်အမြင်ကြီးမားတော်မူခြင်း

ဒကာကြီးဦးပွင့်ကောင်းသည် ၁၉၈၁-ခုနှစ် ဂိုဏ်းပေါင်းစုံ သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီးသို့ ကြွရောက်တော်မူလာ သော ရွှေဟင်္သာဆရာတော်ဘုရားကြီးအား တွေ့ဆုံပူးမြော်ပြီးနောက် မဟာစည်ဆရာတော်ကြီးအား “တပည့်တော်အား ရွှေဟင်္သာဆရာတော် ဘုရားကြီးက ညောင်တုန်း ရွှေဟင်္သာတောရကျောင်းတိုက်ကြီးကို အစစအရာရာ စည်းစည်းရုံးရုံးဖြစ်အောင် ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ကြဖို့ တာဝန်ပေးမိန်ကြားတော်မူခြင်းကို မည်သို့စဉ်းစားရမည်မသိ၍ တာဝန်မယူခဲ့သေးကြောင်း” လျှောက်ထားလေရာ . .

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ငယ်စဉ်ကတည်းက ကျေးဇူးများခဲ့တဲ့ ဆရာသမားရင်းချာတွေလည်းဖြစ်၊ ဒကာကြီးတို့ကိုးကွယ်တဲ့ ကျောင်းတိုက်ကြီးလည်းဖြစ်တော့ တော်တန်ရုံမအားလပ်ပေမယ့် တတ်နိုင်သမျှတော့ သွားရောက်ဆောင်ရွက် ပေးဖို့သင့်ပါတယ်။ ဒီ မဟာစည်ရိပ်သာကြီးရဲ့လုပ်ငန်းတွေက ရေရှည်လုပ်ငန်းတွေဖြစ် တော့ ယာယီခေတ္တရပ်ထားပြီး ဟိုမှာသွားရောက်ဆောင်ရွက်ပေးရင် ဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ဟိုမှာ ဒကာကြီး မျက်နှာပြုဖို့ အရေးကြီးပုံရပါတယ်။ ဒကာကြီးကိုယ်တိုင် ညောင်တုန်း မြို့သူမြို့သားတွေနဲ့ ဆောင်ရွက်လိုက်ရင် အားတက်သရော ဖြစ်ပြီး စည်းစည်းလုံးလုံးဖြစ်လာမယ့် အခြေအနေရှိဟန်တူပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ဒကာကြီးအနေနဲ့ ဘယ်နည်းနဲ့မဆို ဆောင်ရွက်ဖို့ကောင်းပါတယ်” ဟူ၍ မိန်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

“ဒီလိုအမိန့်ရှိတာကြားရတော့ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲ ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟာ သဘောထားအလွန်ပြည့်ဝပြီး အမြော်အမြင်သိပ်ကြီးတော်မူတာပါပဲ။ ပရိယတ္တိရော ပဋိပတ္တိပါ သာသနာတော် နှစ်ရပ်လုံးအတွက် အဖက်ဖက်မှ ဆောင်ရွက်ပေးစေလိုတဲ့စေတနာနဲ့ တိုက်တွန်းနေတာပဲဟုနားလည်ကာ ကျွန်တော့်မှာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား အလွန်ပဲ လေးလေးစားစား အံ့အံ့ဩဩ ထပ်တလဲလဲ ကြည်ညိုမိပြန် ပါတယ်” ဟူ၍ ဦးပွင့်ကောင်းက ပူဇော်ခဲ့လေသည်။

၁၃။ ခိုမှီချဉ်းကပ်လာသူများအပါ် ခွဲခြားနှိမ်ချခြင်း အလျှင်းမရှိဘဲ

ကရုဏာ ထားတော်မူခြင်း

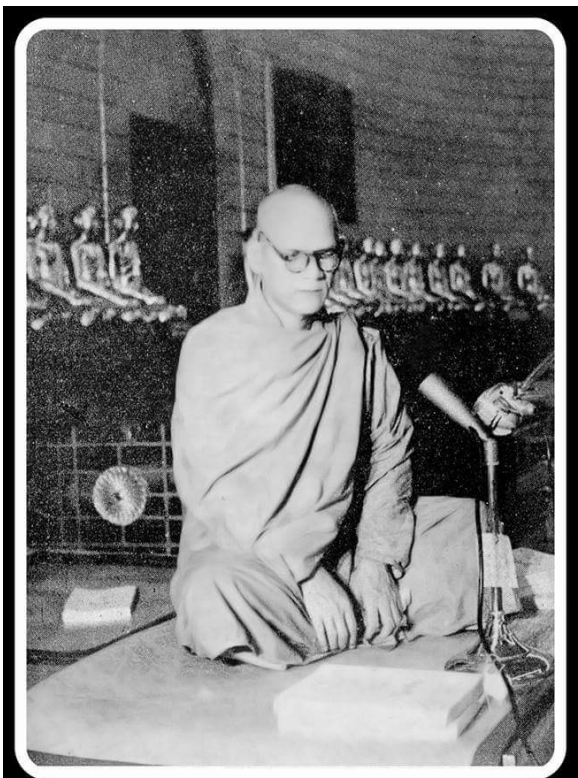
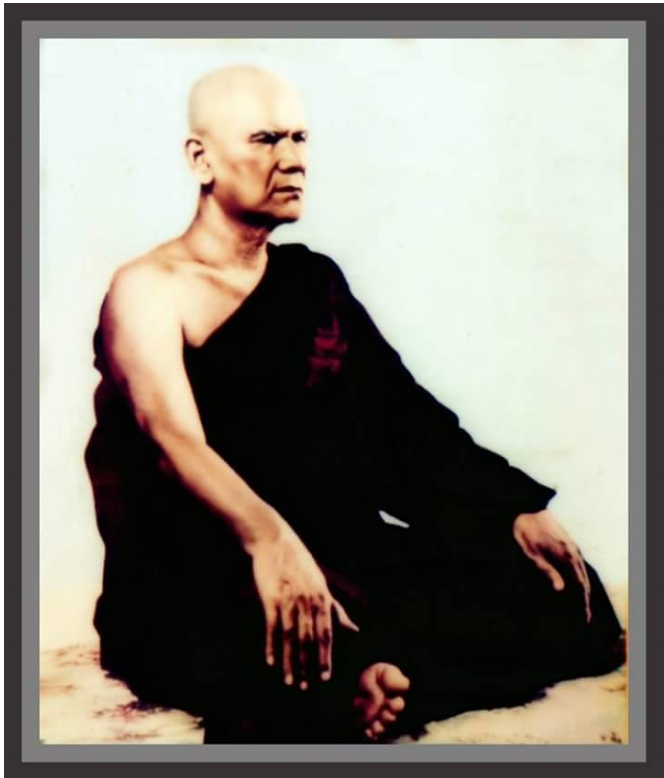
ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ခိုမှီချဉ်းကပ်လာသူများအပါ် ခွဲခြားနှိမ်ချဆက်ဆံခြင်း အလျှင်းမရှိဘဲ ကရုဏာတရား

ကြီးမားတော်မူလှသည်။

တစ်ခါတွင် ရန်ကုန်မြို့ ထောက်ကြံ့အနာကြီးရောဂါအထူးကုဆေးရုံသို့ ကြွရောက်၍ တရားဟောကြား ပေးပါရန် ထိုဆေးရုံ၏တာဝန်ခံဆရာဝန်ကြီးမှ လာရောက်လျှောက်ထားရာ၌ ဦးပွင့်ကောင်းက “ဆရာတော်ဘုရားကြီး နေထိုင်မကောင်းလှကြောင်း၊ သက်တော်လည်းကြီးပြီဖြစ်၍ အခြားဆရာတော်တစ်ပါး ကြွရောက်နိုင်ဖို့ စီစဉ်ထားပါ သည့်အကြောင်း” လျှောက်ထားရာ . .

ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ဘယ်တော့ကြွရမှာလဲ၊ နေမကောင်းလည်းလိုက်မယ်၊ မိုးတွင်းအခါမို့ ရာသီဥတုမကောင်း လည်း လိုက်မယ်၊ အနာကြီးဆေးရုံလိုနေရာမျိုးကို ကြွပေးဖို့ ဘုန်းကြီးက အမြဲအဆင်သင့် ရှိတယ်၊ အပင့်ကိုစောင့် နေတာပါ” ဟူ၍ မိန့်ဆိုခဲ့လေသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အနာကြီးဆေးရုံရှိ သံဃာဆောင်သို့ရောက်လျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ရှေးဦးစွာ ဦးချရိုခိုး ပြီးမှ ပလ္လင်ပေါ်သို့ကြွ၍ တရားဟောကြားတော်မူသည်။ လူ့ဘဝကိုရနေစဉ်အခါ သတိပဋ္ဌာန်တရား အားထုတ်ဖို့ အရေးကြီးလှကြောင်းနှင့် တရားရှုမှတ်နည်းများကိုပါ ပြည့်စုံစွာဟောကြားတော်မူခဲ့လေရာ ၃-နာရီခန့် ကြာမြင့်ခဲ့ လေသည်။ ထိုနေ့ကား ၁၉၇၉-ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၅-ရက်နေ့ ဖြစ်ပါသည်။ နောင်တွင် ရသေ့ယောဂီတစ်ဦးက မဟာ စည်ဆရာတော်ကြီးထံနည်းနာခံယူ၍ ၁၀-ရက်တရားစခန်းများကို အကြိမ်ကြိမ် ဖွင့်လှစ်ကာ အနာကြီးဆေးရုံ၌ တရားပြသခဲ့လေသည်။

သက်တော် ၅၀-နှစ် (ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆကဏမြစ် ဆောင်ရွက်တော်မူစဉ်)

